

Αριθ. 82 / 3 / 2026

ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Ε Κ Θ Ε Σ Η

Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους
(άρθρο 75 παρ.1 του Συντάγματος)

Στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών «Κώδικας Τοπικής Αυτοδιοίκησης»

Α. Με το υπόψη σχέδιο νόμου, κωδικοποιείται και επικαιροποιείται το πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ειδικότερα:

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΜΕΡΟΣ Α΄

Περιλαμβάνονται οργανωτικές διατάξεις, που αφορούν στην καταγραφή της διοικητικής διαίρεσης της επικράτειας, τη συγκρότηση των αποκεντρωμένων διοικήσεων, των περιφερειών, των περιφερειακών ενοτήτων, των δήμων, των δημοτικών ενοτήτων και των δημοτικών κοινοτήτων της χώρας, κ.λπ. Μεταξύ άλλων:

1.α. Επανακαθορίζονται οι κατηγορίες των δήμων της χώρας με βάση τον πληθυσμό τους, τα ιδιαίτερα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά τους, τα βασικά χαρακτηριστικά της οικονομικής δραστηριότητας εντός των ορίων τους, τον βαθμό αστικοποίησής τους και την ένταξή τους ή μη σε ευρύτερα πολεοδομικά συγκροτήματα μητροπολιτικού χαρακτήρα.

β. Επιτρέπεται, με την προβλεπόμενη διαδικασία και η μετονομασία περιφερειών και περιφερειακών ενοτήτων. (Κατά τα ισχύοντα, επιτρέπεται η μετονομασία δήμων, δημοτικών κοινοτήτων, οικισμών και θέσεων.)

γ. Επανακαθορίζεται η συγκρότηση της Επιτροπής Ορίων, που καθορίζει τα όρια της εδαφικής περιφέρειας κάθε δήμου και των δημοτικών κοινοτήτων του και επικαιροποιείται το πλαίσιο χορήγησης στα μέλη της των οδοιπορικών εξόδων και εξόδων μετακίνησης για την επιτόπια μετάβασή τους στους ενδιαφερόμενους δήμους, κατά τα ισχύοντα (υποπαρ. Δ9 της παρ. Δ' του άρθρου 2 του ν.4336/2015).
(άρθρα 1-17 και 26 παρ. 6, 8)

2.α. Επανακαθορίζεται ο τρόπος τήρησης του Δημοτολογίου από κάθε δήμο εντός του πληροφοριακού συστήματος «Μητρώο Πολιτών» (άρθρο 115 του ν.4483/2017) όσον αφορά στις Ενεργές και Ανενεργές οικογενειακές μερίδες, ενεργές και διαγραμμένες εγγραφές στο δημοτολόγιο.

Παρέχεται η δυνατότητα σύστασης νέων ή κατάργησης υφιστάμενων πιστοποιητικών δημοτολογίου καθώς και καθορισμού του τύπου και του περιεχομένου αυτών.

β. Περιλαμβάνονται εξουσιοδοτικές και μεταβατικής ισχύος διατάξεις.

(άρθρα 18 - 28)

ΜΕΡΟΣ Β'

Περιλαμβάνονται ρυθμίσεις που αφορούν στον εκσυγχρονισμό του εκλογικού συστήματος για την ανάδειξη των αιρετών οργάνων διοίκησης των δήμων και περιφερειών, καθώς και των οργάνων ενδοδημοτικής αποκέντρωσης της χώρας, στην εισαγωγή της δυνατότητας ψηφοφορίας με ηλεκτρονική ψήφο στις αυτοδιοικητικές εκλογές, κ.λπ. Μεταξύ άλλων:

1.α. Εισάγεται ειδική αναφορά για τον αριθμό των μελών του περιφερειακού συμβουλίου της περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου που αυξάνεται κατά έξι (6) μέλη [από σαράντα πέντε (45) σε πενήντα ένα (51)] και της Περιφέρειας Αττικής που αυξάνεται κατά δέκα έξι (16) μέλη [από ογδόντα πέντε (85) σε εκατόν ένα (101)].

β. Επαναπροσδιορίζονται ο αριθμός των μελών των συμβουλίων των δημοτικών κοινοτήτων, ο οποίος συναρτάται με τον αριθμό των κατοίκων που αριθμεί μια κοινότητα.

γ. Επανακαθορίζεται η ημέρα διεξαγωγής των αυτοδιοικητικών εκλογών για την τελευταία Κυριακή του μηνός Νοεμβρίου (αντί τη δεύτερη Κυριακή του Οκτωβρίου, που ισχύει σήμερα) του πέμπτου (5^{ου}) έτους κάθε δημοτικής και περιφερειακής περιόδου.

δ. Εισάγεται η δυνατότητα άσκησης του εκλογικού δικαιώματος κατά τις αυτοδιοικητικές εκλογές, με ηλεκτρονική ψήφο μέσω «Ειδικών Εκλογικών Καταλόγων Ηλεκτρονικής Ψήφου».

Προβλέπεται η επιβολή των κυρώσεων της παρ.2 του άρθρου 113 του π.δ. 26/2012 (ποινή φυλάκισης κ.λπ), σε όποιον εκλογέα εγγραφεί στους προαναφερόμενους ηλεκτρονικούς καταλόγους και ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα με φυσική παρουσία.

ε. Προβλέπεται η λειτουργία στο Υπουργείο Εσωτερικών ηλεκτρονικής εφαρμογής, προσβάσιμης μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr), για την εγγραφή, τη μεταβολή στοιχείων και τη διαγραφή από τον ειδικό εκλογικό κατάλογο ηλεκτρονικής ψήφου.

Επιβάλλονται οι προβλεπόμενες κυρώσεις (ποινή φυλάκισης και χρηματική ποινή), σε όποιον χωρίς δικαίωμα αποκτά πρόσβαση στην ειδική εφαρμογή για την αυθεντικοποίηση εκλογέα, με σκοπό την κακόβουλη χρήση αυτής.

στ. Προσδιορίζεται ο ελάχιστος αριθμός των εγγεγραμμένων εκλογέων ανά δήμο, προκειμένου να διεξαχθεί ηλεκτρονική ψηφοφορία.

ζ. Επανακαθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού των εδρών των περιφερειακών συμβούλων κάθε εκλογικής περιφέρειας.

η. Προσδιορίζεται εκ νέου η διαδικασία κατάρτισης των συνδυασμών και υποβολής των υποψηφιοτήτων για την ανάδειξη των δημοτικών και περιφερειακών αρχών.

θ. Επαναπροσδιορίζεται ο τρόπος καταβολής του σχετικού παραβόλου και συγκεκριμένα, ορίζεται ότι κάθε δημοτικός συνδυασμός υποβάλει συνολικό παράβολο ύψους 1.500 έως 7.000 ευρώ ανάλογα με τον πληθυσμό του δήμου και κάθε περιφερειακός συνδυασμός συνολικό παράβολο ίσο με 7.000 ευρώ. (Κατά τα ισχύοντα απαιτείται η κατάθεση από κάθε υποψήφιο δημοτικό σύμβουλο και σύμβουλο δημοτικής κοινότητας 80 και 50 ευρώ, αντίστοιχα καθώς και από κάθε υποψήφιο περιφερειάρχη και περιφερειακό σύμβουλο 500 και 100 ευρώ, αντίστοιχα.)

ι. Επανακαθορίζεται ο χρόνος ανακήρυξης των συνδυασμών (η 1^η Οκτωβρίου αντί η 10^η Σεπτεμβρίου του έτους των εκλογών, που ισχύει σήμερα).

ια. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη μορφή και το περιεχόμενο των ψηφοδελτίων (πρόβλεψη των υποψηφίων άνευ σταυρού, εναλλακτική ψήφος).

ιβ. Τροποποιείται το ποσοστό πλειοψηφίας που απαιτείται για την ανάδειξη του επιτυχόντος συνδυασμού στις δημοτικές και περιφερειακές εκλογές, το οποίο ορίζεται, εφεξής, μεγαλύτερο του σαράντα δύο τοις εκατό (42% + 1 ψήφος) του συνόλου των έγκυρων ψηφοδελτίων. [Κατά τα ισχύοντα, απαιτείται ποσοστό μεγαλύτερο του σαράντα τρία τοις εκατό (43% +1 ψήφος) του συνόλου των έγκυρων ψηφοδελτίων.]

ιγ. Γίνεται ειδική πρόβλεψη για τον αριθμό των εδρών του περιφερειακού συμβουλίου της περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου και της Περιφέρειας Αττικής.

ιδ. Συγκροτείται πενταμελής εφορευτική επιτροπή για τη διεξαγωγή της διαδικασίας ψηφοφορίας με ηλεκτρονική ψήφο, το έργο της οποίας δύναται να συνεπικουρούν δικαστικοί υπάλληλοι που ορίζονται με απόφαση του προέδρου αυτής.

Συγκροτείται επίσης, τον Ιανουάριο του έτους διεξαγωγής των αυτοδιοικητικών εκλογών, τριμελής Ειδική Επιτροπή Αξιολόγησης του Λογισμικού Ηλεκτρονικής Ψήφου.

Προβλέπεται η καταβολή αποζημίωσης στον πρόεδρο και τα μέλη των προαναφερόμενων επιτροπών καθώς και στους δικαστικούς υπαλλήλους και στους υπαλλήλους που τυχόν συνεπικουρούν το έργο τους. Η εν λόγω αποζημίωση είναι ακατάσχετη, δεν υπόκειται σε κανενός είδους παρακράτηση ή φορολόγηση και δεν συμψηφίζεται με οφειλές των δικαιούχων βεβαιωμένες στη Φορολογική Διοίκηση ή στα ασφαλιστικά ταμεία από οποιαδήποτε αιτία.

ιε. Προβλέπεται η σύσταση ειδικών εκλογικών τμημάτων ηλεκτρονικής ψήφου σε όλη την Επικράτεια για την ψηφοφορία με ηλεκτρονική ψήφο, το οριζόμενο χρονικό διάστημα πριν τη διενέργεια των δημοτικών και περιφερειακών εκλογών.

Παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση για τη ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων σχετικά με τη διεξαγωγή της ηλεκτρονικής ψηφοφορίας, την έκδοση του εκλογικού αποτελέσματος και τη συμπερίληψή του στο συνολικό αποτέλεσμα κάθε δήμου και περιφέρειας κ.λπ.

ιστ. Περιλαμβάνονται οι εξουσιοδοτικές και οι μεταβατικής ισχύος διατάξεις, αναφορικά με τον χρόνο εφαρμογής των προαναφερόμενων διατάξεων. Μεταξύ άλλων, προβλέπεται ότι, οι θητείες των αυτοδιοικητικών αρχών που

εγκαταστάθηκαν για τις μνημονευόμενες αυτοδιοικητικές περιόδους λογίζονται πλήρεις για όλες τις συνέπειες. **(άρθρο 29 - 87)**

ΜΕΡΟΣ Γ΄

Επικαιροποιείται το πλαίσιο που αφορά στις εκλογικές δαπάνες συνδυασμών και υποψηφίων κατά τις αυτοδιοικητικές εκλογές, στον καθορισμό των εσόδων και των εξόδων στα οποία δύνανται να προβαίνουν οι υποψήφιοι συνδυασμοί κ.α.. Ειδικότερα, επαναλαμβάνονται κατά βάση σχετικές διατάξεις του ν.3870/2010. Μεταξύ των επερχόμενων μεταβολών περιλαμβάνονται οι εξής ρυθμίσεις:

1.α. Ορίζεται ότι οι ειδικοί λογαριασμοί μέσω των οποίων διακινούνται τα έσοδα και οι δαπάνες των περιφερειακών και δημοτικών συνδυασμών είναι ακατάσχετοι και διατηρούνται μέχρι την ολοκλήρωση του ελέγχου των δαπανών.

β. Θεσπίζεται η επιβολή του μνημονευόμενου διοικητικού προστίμου στους περιφερειακούς και δημοτικούς συνδυασμούς καθώς και στους υποψήφιους δημοτικούς και περιφερειακούς συμβούλους, που παραβιάζουν τις σχετικές διατάξεις για τα έσοδα και τις δαπάνες αυτών στις αυτοδιοικητικές εκλογές.

γ. Επανακαθορίζονται: **i)** τα όρια χρηματοδότησης των συνδυασμών, από το ίδιο φυσικό πρόσωπο, καθώς και των υποψηφίων περιφερειακών και δημοτικών συμβούλων, από το ίδιο πρόσωπο, κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, με ειδική εξαίρεση όσον αφορά στη χρηματοδότηση από τον επικεφαλής του δημοτικού και περιφερειακού συνδυασμού, **ii)** το πρόστιμο που επιβάλλεται στον χρηματοδότη (μειώνεται στο τριπλάσιο του υπερβάλλοντος των ορίων αντί του δεκαπλάσιου που ισχύει σήμερα).

δ. Θεσπίζεται η επιβολή του μνημονευόμενου προστίμου για παραβάσεις σχετικά με την αφισκοκόλληση, ανάρτηση πανό και κάθε άλλου είδους υλικού προβολής, κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, τα οποία βεβαιώνουν οι δήμαρχοι βάσει του οικείου κανονισμού καθαριότητας.

ε. Επανακαθορίζεται ο μέγιστος αριθμός εμφανίσεων των υποψηφίων περιφερειακών και δημοτικών συμβούλων, καθώς και των επικεφαλής των συνδυασμών κατά την προεκλογική περίοδο σε μέσα μαζικής ενημέρωσης, ενώ μειώνονται τα επιβαλλόμενα πρόστιμα σε βάρος των υποψηφίων που παραβιάζουν τις σχετικές απαγορεύσεις. **(άρθρο 88 - 97)**

2.α. Εισάγεται η υποχρέωση των συνδυασμών και των υποψηφίων δημοτικών και περιφερειακών συμβούλων να αναρτούν στην Κεντρική Βάση Εκλογικών Εσόδων και Δαπανών, που λειτουργεί με ευθύνη του Υπουργείου Εσωτερικών, το σύνολο των εσόδων και των δαπανών, που πραγματοποιούν, από την έναρξη της προεκλογικής περιόδου.

Προβλέπεται η επιβολή προστίμων στους υπόχρεους σε περίπτωση μη τήρησης των σχετικών κατά τα ανωτέρω υποχρεώσεων ή σε περίπτωση αντικανονικής ή ελλιπούς τήρησης και ενημέρωσης της Κεντρικής Βάσης.

Η Κεντρική Βάση Εκλογικών Εσόδων και Δαπανών διαλειτουργεί με βάσεις δεδομένων του ελληνικού Δημοσίου και ιδίως με την ηλεκτρονική πύλη

δήλωσης υποψηφιοτήτων, περί κατάρτισης συνδυασμών και υποβολής υποψηφιοτήτων και το Μητρώο της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων.

β. Επαναπροσδιορίζονται οι κυρώσεις (ποινικές και διοικητικές, κατά περίπτωση), στις περιπτώσεις παραβιάσεων των απαγορεύσεων από συνδυασμούς και υποψηφίους κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου και ορίζεται ρητά ότι κάθε παράβαση είναι αυτοτελής και επισύρει την αυτοτελή, αντίστοιχα, επιβολή των σχετικών προστίμων. **(άρθρα 98 - 103)**

3. Παρατίθενται οι απαιτούμενες νομοθετικές εξουσιοδοτήσεις καθώς και μεταβατικής ισχύος διατάξεις για την εφαρμογή των προτεινόμενων, κατά τα ανωτέρω. **(άρθρα 104, 105)**

BIBΛΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΜΕΡΟΣ Α΄

Επικαιροποιείται το σύστημα διοίκησης των δήμων και των περιφερειών, με ρυθμίσεις για τα αιρετά όργανα αυτών, τη λειτουργία των συλλογικών τους οργάνων, τα συμβούλια νέων, τη διεξαγωγή δημοτικών δημοψηφισμάτων συμβουλευτικού χαρακτήρα κ.λπ. Ειδικότερα:

1.α. Εισάγονται συμπληρωματικές ρυθμίσεις για την άσκηση των καθηκόντων των μονοπρόσωπων αιρετών οργάνων και των μελών των δημοτικών και περιφερειακών παρατάξεων.

β. Μειώνεται ο συνολικός αριθμός των αντιδημάρχων, ενώ προσαυξάνεται ο ανώτατος αριθμός των αντιπεριφερειάρχων με βάση τον αριθμό των περιφερειακών ενοτήτων. **(άρθρα 106 - 116)**

2.α. Προβλέπεται η δυνατότητα συγκρότησης αποφασιστικού χαρακτήρα επιτροπών του δημοτικού και του περιφερειακού συμβουλίου, ρυθμίζεται η συμμετοχή εκπροσώπων και προέδρων συμβουλίων δημοτικών κοινοτήτων στο δημοτικό συμβούλιο και καθορίζονται τα ζητήματα τήρησης πρακτικών, δημοσίευσης αποφάσεων και δημοσίευσης ορισμένων αποφάσεων δήμων και περιφερειών σε εφημερίδα, ιδίως στο πλαίσιο του τεκμηρίου καθημερινότητας.

β. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη συγκρότηση της δημοτικής και της περιφερειακής επιτροπής, τον αριθμό και τη διαδικασία εκλογής των μελών τους, επανακαθορίζονται οι αρμοδιότητές τους και προβλέπονται ενιαίοι κανόνες για τον τρόπο, τον τόπο, τη δημοσιότητα των συνεδριάσεων αυτών, καθώς και τη λήψη αποφάσεων.

γ. Επανακαθορίζονται, επίσης, οι υποχρεώσεις των αιρετών οργάνων διοίκησης των δήμων και των περιφερειών, καθώς και οι ειδικότερες υποχρεώσεις των δημοτικών και περιφερειακών συμβούλων.

δ. Ρυθμίζεται το πλαίσιο λειτουργίας των διαμεσολαβητικών και συμβουλευτικών οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης, όπως ο συμπαραστάτης του δημότη και της επιχείρησης και ο περιφερειακός συμπαραστάτης του πολίτη και της επιχείρησης, οι γνωμοδοτικές επιτροπές του δημοτικού και

περιφερειακού συμβουλίου, το Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων και η Επιστημονική Επιτροπή Διαχείρισης και Αντιμετώπισης Κινδύνων και Κρίσεων. **(άρθρα 117 - 155)**

3. Αναμορφώνεται και ενισχύεται το πλαίσιο συμμετοχής των νέων στις τοπικές υποθέσεις και μεταξύ άλλων, ορίζεται η αρμόδια αρχή και το όργανο διεξαγωγής της εκλογής των συμβουλίων νέων, ο διαχειριστής της ηλεκτρονικής ψηφοφορίας καθώς και ζητήματα προεδρίας και λειτουργίας των ανωτέρω συμβουλίων. **(άρθρα 156 - 160)**

4.α. Ρυθμίζεται η λειτουργία και οι αρμοδιότητες των δημοτικών κοινοτήτων και των οργάνων τους, μονοπρόσωπων και συλλογικών και μεταξύ άλλων, καθορίζονται οι γενικοί κανόνες λειτουργίας των δημοτικών κοινοτήτων, οι υποχρεώσεις των συμβούλων, η δημοσίευση και εκτελεστικότητα των αποφάσεων, η διαδικασία υλοποίησής τους, η λειτουργία γραφείου δημοτικής κοινότητας και η συνέλευση κατοίκων δημοτικής κοινότητας.

β. Καθορίζεται το πλαίσιο διεξαγωγής δημοτικού δημοψηφίσματος συμβουλευτικού χαρακτήρα και μεταξύ άλλων, εισάγεται η ηλεκτρονική ψηφοφορία ως τρόπος διεξαγωγής αυτού. **(άρθρα 161 - 181)**

5.α. Παρέχονται νομοθετικές εξουσιοδοτήσεις, με ειδική πρόβλεψη για τον ορισμό ηλεκτρονικού παραβόλου για την ενεργοποίηση της διαδικασίας συλλογής υπογραφών για τη διεξαγωγή δημοτικού δημοψηφίσματος.

β. Παρατίθενται μεταβατικής ισχύος διατάξεις. **(άρθρα 182 - 183)**

ΜΕΡΟΣ Β΄

Συστηματοποιείται και αναμορφώνεται το πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας των νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου της τοπικής αυτοδιοίκησης και των λοιπών φορέων στους οποίους συμμετέχουν δήμοι και περιφέρειες. Ειδικότερα:

1. Καθορίζονται οι κατηγορίες των υφιστάμενων νομικών προσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης, και ρυθμίζονται εκ νέου τα ζητήματα λειτουργίας, διοίκησης, οικονομικής διαχείρισης και χρηματοδότησης αυτών.

(άρθρα 184-202)

2.α. Παρατίθενται ρυθμίσεις για τη λύση νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου τοπικής αυτοδιοίκησης και κοινωφελών επιχειρήσεων, καθώς και για θέματα προσωπικού, περιουσιακών και οικονομικών στοιχείων αυτών. Μεταξύ άλλων, προτείνονται διατάξεις για την ανάληψη των αρμοδιοτήτων, των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων υφιστάμενων νομικών προσώπων από τους οικείους δήμους, σε περίπτωση παύσης λειτουργίας αυτών.

β. Προβλέπεται η διαδικασία μετατροπής των μνημονευόμενων νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου τοπικής αυτοδιοίκησης σε αναπτυξιακούς οργανισμούς ή συγχώνευσης αυτών σε υφιστάμενους αναπτυξιακούς οργανισμούς, εντός της οριζόμενης προθεσμίας, και περαιτέρω ρυθμίζονται

θέματα προσωπικού των μετατρεπόμενων νομικών προσώπων, που εντάσσεται στους ανωτέρω οργανισμούς. Προτείνεται, επίσης, η καταγραφή των νομικών προσώπων τοπικής αυτοδιοίκησης, μετά την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας. **(άρθρα 203 - 209)**

3.α. Ρυθμίζεται το πλαίσιο λειτουργίας των διαδημοτικών και διαβαθμιδικών συνδέσμων, ιδίως ως προς τη συμμετοχή και αποχώρηση μελών, την οικονομική διοίκηση, τη συγκρότηση και λειτουργία των οργάνων τους, τη λύση τους και τις απαλλοτριώσεις υπέρ αυτών.

β. Προβλέπονται ρυθμίσεις για τους μνημονευόμενους Φορείς Λειτουργίας Λαϊκών Αγορών και συγκεκριμένα για τη διοίκηση, τις αρμοδιότητες των διοικητικών συμβουλίων και των προέδρων τους, τον οργανισμό εσωτερικής υπηρεσίας, τα θέματα προσωπικού και των πόρων αυτών.

γ. Ρυθμίζεται το πλαίσιο των αναπτυξιακών οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των Περιφερειακών Ταμείων Ανάπτυξης, ιδίως ως προς τη διοίκηση, το προσωπικό, τον σκοπό, τις αρμοδιότητες, τους πόρους, την οικονομική διαχείριση, την οργάνωση και τους κανονισμούς τους. Προβλέπεται, επίσης, η δυνατότητα διαχείρισης πιστώσεων, πέραν του εθνικού, και του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. **(άρθρα 210 - 230)**

4. Συστηματοποιείται το πλαίσιο λειτουργίας των Φορέων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (Φο.Δ.Σ.Α.), καθορίζονται οι αρμοδιότητες αυτών και των δήμων επί αστικών στερεών αποβλήτων, τα όργανα διοίκησης, η τιμολογιακή πολιτική, οι πόροι, η οικονομική διοίκηση, οι εισφορές των δήμων υπέρ αυτών, η ενημέρωση των δημοτικών συμβουλίων, η οργανωτική διάρθρωση και το αντισταθμιστικό όφελος.

Παρατίθενται και ειδικότερες ρυθμίσεις για τους Φο.Δ.Σ.Α. των μνημονευόμενων περιφερειών. **(άρθρα 231 - 249)**

5. Επικαιροποιείται και συστηματοποιείται το καθεστώς οργάνωσης, διοίκησης και λειτουργίας των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.), καθώς και της λύσης και εκκαθάρισής τους. Ειδικότερα εισάγονται ρυθμίσεις ιδίως ως προς:

- την υποχρεωτική επέκταση περιοχής αρμοδιότητας αυτών και τη διαδικασία οικειοθελούς τους συγχώνευσης,
- την περιουσία, τους πόρους, τα τέλη, την τιμολογιακή πολιτική και τη χρηματοδότησή τους, με πρόβλεψη για το ακατάσχετο των πάγιων περιουσιακών τους στοιχείων,
- τη δανειοδότηση αυτών με δυνατότητα παροχής εγγυήσεων από τον οικείο δήμο,
- την οικονομική διαχείριση, την είσπραξη εσόδων, συμπεριλαμβανομένων των διευκολύνσεων οφειλετών,
- τη ρύθμιση ληξιπρόθεσμων οφειλών μεταξύ αυτών και των οικείων δήμων και την εξόφληση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεών τους προς τους παρόχους ηλεκτρικής ενέργειας,

- την καταβολή και τον συμψηφισμό των οφειλών τους προς το ελληνικό Δημόσιο και τα ασφαλιστικά ταμεία από τους οικείους δήμους.

(άρθρα 250-280)

6. Ρυθμίζονται ειδικές μορφές νομικών προσώπων και φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης, όπως οι επιχειρήσεις με ειδικό σκοπό τη λειτουργία ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού, οι αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες, η εταιρεία για τον θεσμό «Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης», η οργάνωση της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, των Περιφερειακών Ενώσεων Δήμων και της Ένωσης Περιφερειών, καθώς και η Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης Α.Ε..

(άρθρα 281 - 285)

7. Παρέχονται νομοθετικές εξουσιοδοτήσεις, τίθενται μεταβατικές και τελικές διατάξεις με ειδικότερες ρυθμίσεις για επιμέρους κατηγορίες νομικών προσώπων, ιδίως ως προς το προσωπικό των αναπτυξιακών οργανισμών και την κατάργηση νομικών προσώπων.

(άρθρα 286 - 291)

ΜΕΡΟΣ Γ΄

Αναδιαμορφώνεται το πλαίσιο που διέπει την καταστατική θέση των αιρετών και των μελών των οργάνων διοίκησης των νομικών προσώπων τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και το καθεστώς των γραμματέων και συνεργατών δημάρχων, περιφερειαρχών και προέδρων νομικών προσώπων τοπικής αυτοδιοίκησης. Ειδικότερα:

1. Εισάγονται ρυθμίσεις αναφορικά με την αναστολή άσκησης δημόσιου λειτουργήματος ή δημόσιων υπαλληλικών καθηκόντων των αιρετών οργάνων των δήμων και των περιφερειών, την αναστολή επαγγελματικής και επιχειρηματικής δραστηριότητας περιφερειαρχών, και την ειδική άδεια άνευ αποδοχών που δύνανται οι ανωτέρω να λάβουν.

(άρθρα 292 - 294)

2.α. Καθορίζονται τα αιρετά πρόσωπα που λαμβάνουν αντιμισθία και τα πρόσωπα που λαμβάνουν έξοδα παράστασης, το ύψος των οποίων καθορίζεται κατ' εξουσιοδότηση.

β. Ρυθμίζονται οι ειδικές άδειες των προσώπων που λαμβάνουν έξοδα παράστασης, των επικεφαλής παρατάξεων, των αιρετών μελών συλλογικών οργάνων δήμων και περιφερειών και των οργάνων διοίκησης νομικών προσώπων τοπικής αυτοδιοίκησης.

(άρθρα 295 - 298)

3. Επανακαθορίζεται η αποζημίωση των μελών δημοτικών και περιφερειακών συμβουλίων, δημοτικών και περιφερειακών επιτροπών, διοικητικών συμβουλίων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, κοινωφελών επιχειρήσεων, Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης και συνδέσμων και ρυθμίζονται οι δαπάνες μετακίνησης αιρετών οργάνων των δήμων και των περιφερειών για εκτέλεση υπηρεσίας ή συμμετοχή σε συνεδριάσεις συλλογικών οργάνων.

(άρθρα 299 - 300)

4.α. Τίθενται γενικές ρυθμίσεις για την καταστατική θέση αιρετών και μη αιρετών προσώπων που μετέχουν σε ή συνδέονται με όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης, ιδίως ως προς τη μετάθεση ή απόσπαση υπαλλήλων που εκλέγονται ή ορίζονται στα προβλεπόμενα αξιώματα και θέσεις, την αντιμισθία, τα έξοδα παράστασης και τις αποζημιώσεις που δικαιούνται, τη μη σωρευτική λήψη αυτών, καθώς και την απαλλαγή των σχετικών ποσών από το ψηφιακό τέλος συναλλαγής (ν.5135/2024).

β. Παρατίθενται ρυθμίσεις σχετικά με τους γραμματείς δήμων, περιφερειών και συνδέσμων, όσον αφορά στη σύσταση των σχετικών θέσεων, τον διορισμό και την παύση, τα απαιτούμενα προσόντα, την υπηρεσιακή κατάσταση, τις αποδοχές, την ανάθεση υπογραφής και τις αρμοδιότητές τους. Μεταξύ άλλων, προβλέπεται η σύσταση σε όλες τις περιφέρειες και θέσης μετακλητού ειδικού γραμματέα (σήμερα, προβλέπεται μόνο για την Περιφέρεια Αττικής) και καθορίζεται το ύψος των αποδοχών του σε ποσοστό (60%) επί της αντιμισθίας του περιφερειάρχη. Επίσης, αυξάνονται οι αποδοχές του γενικού γραμματέα δήμου στα 2/3 της αντιμισθίας του δημάρχου αντί του 65%, που προβλέπεται σήμερα.

γ. Επανακαθορίζεται το πλαίσιο πρόσληψης και απασχόλησης συνεργατών δημάρχων και περιφερειάρχων, με καθορισμό του αριθμού των θέσεων ανά κατηγορία δήμου και περιφέρειας. Ειδικότερα, αυξάνεται ο αριθμός των συνεργατών των δήμων, ενώ μειώνεται ο αριθμός των συνεργατών των περιφερειών.

Επίσης, στους δήμους και στις περιφέρειες προβλέπεται επιπλέον θέση συνεργάτη για τη διευκόλυνση της άσκησης καθηκόντων αιρετών προσώπων με αναπηρία.
(άρθρο 301 - 303)

5. Παρατίθενται ρυθμίσεις για τους συνεργάτες προέδρων νομικών προσώπων τοπικής αυτοδιοίκησης, ιδίως αναπτυξιακών οργανισμών, συνδέσμων, Φορέων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων, της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, της Ένωσης Περιφερειών και των Περιφερειακών Ενώσεων Δήμων.
(άρθρο 304)

6. Παρέχονται νομοθετικές εξουσιοδοτήσεις και τίθενται τελικές και μεταβατικές διατάξεις για την εφαρμογή των προαναφερόμενων ρυθμίσεων.
(άρθρα 305 - 307)

BIBΛΙΟ ΤΡΙΤΟ

Επαναπροσδιορίζεται το πλαίσιο οργάνωσης των αρμοδιοτήτων των Δήμων και των Περιφερειών και ειδικότερα:

ΜΕΡΟΣ Α΄

Ρυθμίζονται θέματα, μεταξύ άλλων, αναφορικά με:

- την κατάρτιση των Πενταετών Σχεδίων Δράσεων τα οποία εξειδικεύονται κατ' έτος σε Ετήσια Προγράμματα Δράσεων,

- τη διαδικασία θέσπισης, μεταβίβασης και τροποποίησης αρμοδιοτήτων των δήμων και των περιφερειών,
- τη μεταβίβαση στους δήμους ή στις περιφέρειες αρμοδιοτήτων που συνιστούν αποστολή του κράτους,
- τη δυνατότητα ανάληψης από τους δήμους αρμοδιότητας που εντάσσεται λειτουργικά στο τεκμήριο της καθημερινότητας, η οποία και πραγματοποιείται με την έκδοση κανονιστικής πράξης του δημοτικού συμβουλίου.

(άρθρο 308 - 321)

ΜΕΡΟΣ Β΄

1. Θεσπίζονται νέα επικουρικά διοικητικά συστήματα - πέραν των ήδη θεσπισμένων εργαλείων (σύναψη συμβάσεων διαδημοτικής ή διαβαθμιδικής συνεργασίας και προγραμματικών συμβάσεων), που μπορούν να αξιοποιηθούν από τους δήμους και τις περιφέρειες σε περίπτωση αδυναμίας άσκησης μιας αρμοδιότητας εξ' ολοκλήρου από τις υπηρεσίες τους και μεταξύ άλλων:

α. Παρέχεται η δυνατότητα σύστασης, για το οριζόμενο χρονικό διάστημα, με απόφαση του δημοτικού και περιφερειακού συμβουλίου, κατά περίπτωση:

- ειδικής υπηρεσίας στον οικείο δήμο ή στην περιφέρεια, ως οργανική μονάδα επιπέδου τμήματος, προς αντιμετώπιση ειδικών υπηρεσιακών αναγκών,
- κοινής υπηρεσίας από δήμους, οι οποίοι ανήκουν στην ίδια περιφέρεια, μεταξύ τους ή με την περιφέρεια, το επίπεδο λειτουργίας της οποίας καθώς και ο αριθμός των θέσεων προσωπικού καθορίζονται στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του δήμου ή της περιφέρειας που αναλαμβάνει την άσκηση της αρμοδιότητας,

- κοινής θέσης θεματικού διευθυντή, πλήρους απασχόλησης, με συγκεκριμένη θητεία, στην περίπτωση που οι δήμοι της ίδιας περιφέρειας επιθυμούν να ασκήσουν από κοινού μία αρμοδιότητά τους που απαιτεί εξειδικευμένη γνώση.

Ο θεματικός διευθυντής μπορεί να είναι πολιτικός διοικητικός υπάλληλος οποιουδήποτε φορέα της Γενικής Κυβέρνησης, στον οποίο καταβάλλονται οι αποδοχές της οργανικής του θέσης, συμπεριλαμβανομένων του αντίστοιχου επιδόματος θέσης ευθύνης και της προσωπικής διαφοράς (άρθρο 27 του ν.4354/2015).

β. Επιτρέπεται, με απόφαση των οικείων δημοτικών ή περιφερειακών οργάνων, η σύναψη:

- σύμβασης έργου με υπάλληλο άλλου δήμου ή περιφέρειας ή υπάλληλο των νομικών τους προσώπων, με ειδικές γνώσεις και εμπειρία, για την άσκηση συγκεκριμένης αρμοδιότητας. Η εν λόγω σύμβαση επέχει θέση ανάθεσης άσκησης ιδιωτικού έργου, από δημοτικό υπάλληλο ή υπάλληλο της περιφέρειας, με αμοιβή κατά τα ειδικότερα οριζόμενα,

- συμβάσεων διαπεριφερειακής συνεργασίας μεταξύ των περιφερειών για την ανάληψη από κοινού της άσκησης μιας αρμοδιότητας ή την υποστήριξη της άσκησής της,

- συμβάσεων με φορείς της κοινωνίας των πολιτών που είναι ενταγμένοι στο ειδικό μητρώο Οργανώσεων Κοινωνίας των Πολιτών (ν. 4873/2021), με τις οποίες ανατίθενται σε αυτούς δράσεις επικουρικού χαρακτήρα για τη λειτουργία

μιας κοινωνικής δομής. Με την ίδια απόφαση, καθορίζονται ο ειδικότερος τρόπος λειτουργίας της κοινωνικής δομής, η τυχόν αμοιβή του φορέα της κοινωνίας των πολιτών, κ.λπ..

γ. Παρέχεται η δυνατότητα ανάθεσης, με τις προβλεπόμενες κανονιστικές πράξεις, της άσκησης αρμοδιότητας σε άλλο όργανο της διοίκησης ή άλλου δήμου ή άλλης περιφέρειας, κατά περίπτωση, κατόπιν σχετικού αιτήματος, για παροχή συνδρομής κατά την άσκηση συγκεκριμένης αρμοδιότητας ή λόγω αδικαιολόγητης αποχής του αιρετού οργάνου του δήμου ή της περιφέρειας από την άσκηση της σχετικής αρμοδιότητας. Με τις προαναφερόμενες κανονιστικές πράξεις, δύναται να προβλέπεται η παρακράτηση ποσού από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους του δήμου ή της περιφέρειας που δεν ασκεί την αρμοδιότητα και η απόδοσή του στο όργανο που αυτή ανατίθεται.

- Παύει παράλληλα να παρέχεται η δυνατότητα σύστασης θέσεων προσωπικού ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, με τον οργανισμό εσωτερικής υπηρεσίας του δήμου ή της περιφέρειας που αναλαμβάνει την άσκηση της αρμοδιότητας, για την κάλυψη των αναγκών των συμβάσεων διαδημοτικής ή διαβαθμιδικής συνεργασίας. **(άρθρα 322 - 335)**

2. Ρυθμίζονται θέματα προσωπικού και παρουσίας σε περίπτωση μεταφοράς κρατικών υπηρεσιών σε δήμους και περιφέρειες. Μεταξύ άλλων, προβλέπεται η σύσταση αυτοδικαίως οργανικών ή προσωποπαγών θέσεων, επιπλέον των υφιστάμενων θέσεων του οργανισμού εσωτερικής υπηρεσίας του οικείου δήμου ή της περιφέρειας, με αντίστοιχη κατάργηση των οργανικών τους θέσεων στους φορείς προέλευσης, για το προσωπικό (μόνιμο ή ι.δ.α.χ.) που μεταφέρεται από τις κρατικές υπηρεσίες. **(άρθρο 338)**

3. Εισάγονται ειδικές ρυθμίσεις για τους μικρούς ορεινούς και νησιωτικούς δήμους και μεταξύ άλλων:

α. Στην περίπτωση μεταφοράς κρατικής υπηρεσίας σε μικρό ορεινό ή νησιωτικό δήμο, η εν λόγω υπηρεσία δύναται να χαρακτηριστεί ως Υποστηρικτική Υπηρεσία, με αρμοδιότητα και σε άλλους ορεινούς ή νησιωτικούς δήμους. Προβλέπεται δε η δυνατότητα ενίσχυσης οικονομικά του δήμου ή της περιφέρειας όπου εδρεύει η Υποστηρικτική Υπηρεσία, με ειδική κατανομή Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων καθώς και η στελέχωσή της με προσωπικό.

β. Δύνανται οι ορεινοί και νησιωτικοί δήμοι να υποστηρίζονται στην άσκηση των αρμοδιοτήτων τους από την Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε.), με αιτιολογημένη απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου στην οποία καθορίζονται το αντικείμενο της συγκεκριμένης αρμοδιότητας, η αμοιβή της Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., κ.ά.

- Συγκροτείται Κεντρική Δομή Υποστήριξης ως αυτοτελής υπηρεσία της Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε. η οποία δύναται να αναλάβει ρόλο Κεντρικής Αρχής Αγορών (Κ.Α.Α) για προμήθειες, γενικές υπηρεσίες, μελέτες και τεχνικές υπηρεσίες επ' ωφελεία των ορεινών και νησιωτικών δήμων.

γ. Υλοποιείται εφεξής από τους αναφερόμενους νησιωτικούς δήμους και όχι από τις περιφέρειες η μεταφορά μαθητών των δημόσιων σχολείων από τον

τόπο κατοικίας τους προς τις σχολικές μονάδες και αντίστροφα, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα. **(άρθρα 339 - 341)**

ΜΕΡΟΣ Γ΄

α. Εντάσσονται στον Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης, υφιστάμενες ρυθμίσεις αναφορικά με αρμοδιότητες που έχουν ήδη ανατεθεί στους δήμους και αφορούν κυρίως τα κοινωνικά παντοπωλεία, τη δημοτική αστυνομία, τη δημοτική συγκοινωνία κ.λπ.

β. Παρέχεται η δυνατότητα στους δήμους να διενεργούν μεταφορές για μετακίνηση και άλλων ομάδων πολιτών / φορέων, όπως φοιτητών, αθλητικών και πολιτιστικών συλλόγων.

γ. Αναπροσαρμόζεται το πληθυσμιακό κριτήριο βάσει του οποίου καθορίζεται το εύρος των αρμοδιοτήτων που ασκούνται από τις υπηρεσίες της δημοτικής αστυνομίας και επανακαθορίζονται αντίστοιχα τα όρια που προσδιορίζουν, ανά πληθυσμιακή κλάση, τον αριθμό προσωπικού που στελεχώνει τις υπηρεσίες αυτές στον εκάστοτε δήμο (κατά τα ισχύοντα, εφαρμόζεται το άρθρο 4 του ν. 5003/2022).

- Παρέχεται η δυνατότητα, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, αφαίρεσης της άσκησης αρμοδιοτήτων της δημοτικής αστυνομίας, στην περίπτωση υποστελέχωσης αυτής, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

(άρθρα 345 - 361)

ΒΙΒΛΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΜΕΡΟΣ Α΄

Ενοποιείται και αναμορφώνεται το θεσμικό πλαίσιο κατάρτισης του προϋπολογισμού των δήμων και των περιφερειών μέσω των σχετικών διαδικασιών. Μεταξύ άλλων:

1. Επανακαθορίζονται και συστηματοποιούνται για τους ο.τ.α.:
η έννοια και το περιεχόμενο του προϋπολογισμού τους, ιδίως όσον αφορά στην εγγραφή και στην ταξινόμηση των εσόδων και των εξόδων και τον τρόπο κατάρτισης και παρακολούθησης αυτών,

η εγγραφή ειδικής πίστωσης με τίτλο «Αποθεματικό» για την ενίσχυση του προϋπολογισμού κατά την εκτέλεση αυτού και τη διάκριση αυτού σε γενικό και ειδικό αποθεματικό κατά τα οριζόμενα,

η διαδικασία κατάρτισης και ψήφισης του προϋπολογισμού κ.λπ..

(άρθρα 362 – 374)

2. Επεκτείνονται και στις περιφέρειες και στα νομικά πρόσωπα αυτών:

οι ρυθμίσεις που ισχύουν σχετικά με τον συμψηφισμό των χρηματοδοτούμενων από τους δήμους λειτουργικών δαπανών των νομικών προσώπων τους με τους προς απόδοση πόρους υπέρ αυτών,

η δυνατότητα ανάθεσης σε εξωτερικούς συνεργάτες με τα απαιτούμενα προσόντα ή σε λογιστικά γραφεία που πληρούν τις προϋποθέσεις, της

διεξαγωγής κάθε εργασίας απαραίτητης για την εφαρμογή του Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης. Παράλληλα, λαμβάνεται μέριμνα, με την πρώτη τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.), να συμπεριληφθούν σε αυτόν οι απαραίτητες για την επάρκεια του προσωπικού θέσεις. **(άρθρα 375 – 379)**

3. Παρέχονται οι απαραίτητες εξουσιοδοτήσεις για την υλοποίηση των προαναφερόμενων ρυθμίσεων. **(άρθρο 380)**

ΜΕΡΟΣ Β΄

Επιδιώκεται η διαμόρφωση ενός ενοποιημένου θεσμικού πλαισίου όσον αφορά στα έσοδα των δήμων και των περιφερειών. Μεταξύ άλλων:

1. Συστηματοποιούνται και παρατίθενται τα έσοδα των δήμων και των περιφερειών.

Επαναπροσδιορίζονται:

- η διαδικασία επιβολής τελών και εισφορών υπέρ δήμων και περιφερειών, με τη ρητή πρόβλεψη περί δημοσιότητας των σχετικών αποφάσεων μέσω ηλεκτρονικής ανάρτησης,

- οι διοικητικές - χρηματικές κυρώσεις (πρόστιμο ή προσαύξηση) που επιβάλλονται στις περιπτώσεις μη υποβολής ή υποβολής ανακριβούς ή εκπρόθεσμης υπεύθυνης δήλωσης που απαιτείται για βεβαίωση εσόδων των δήμων και των περιφερειών ή μη εκπλήρωσης άλλων προβλεπόμενων υποχρεώσεων. Μεταξύ άλλων, ορίζεται ρητά ότι οι οφειλές προς τους ο.τ.α., οι οποίες καθίστανται ληξιπρόθεσμες υπόκεινται σε τόκους εκπρόθεσμης καταβολής, κατά τα οριζόμενα. **(άρθρα 381 – 387)**

2. Ρυθμίζονται εκ νέου ζητήματα σχετικά με τα τέλη που εισπράττουν οι δήμοι. Μεταξύ άλλων, όσον αφορά στο:

α. ενιαίο τέλος καθαριότητας – φωτισμού (Τ.Κ.Φ.):

- αυξάνονται από τρεις (3) σε πέντε (5) οι συντελεστές αυτού και εισάγονται ανώτατα όρια σε μερικούς εξ' αυτών,

- ορίζεται ρητά η δυνατότητα υπολογισμού του Τ.Κ.Φ. και στη βάση της παραγωγής αποβλήτων ανά μνημονεύμενη μονάδα καθώς και η δυνατότητα των προμηθευτών ηλεκτρικής ενέργειας να χορηγούν στους δικαιούχους δήμους χρηματικές προκαταβολές έναντι των ποσών προς απόδοση από τις εισπράξεις του Τ.Κ.Φ. και μέχρι ποσοστού 50% αυτού,

- εισάγεται μειωμένος συντελεστής στις οριζόμενες κατηγορίες ακινήτων και εγκαταστάσεων, οι οποίες δεν είχαν υποχρέωση καταβολής Τ.Κ.Φ.,

- προβλέπεται η επιβολή χρηματικού προστίμου, στο οριζόμενο ύψος, σε περίπτωση μη υποβολής ή υποβολής ανακριβούς συμπληρωματικής δήλωσης λόγω αύξησης ή μείωσης της επιφάνειας που υπόκειται στον Τ.Κ.Φ.,

β. τέλος διαμονής παρεπιδημούντων, στο τέλος ακαθάριστων εσόδων επιχειρήσεων και στο τέλος χρήσης ιαματικών πηγών, παύει να ισχύει η υποχρέωση μεταβίβασης από το συνολικό ποσό των μηνιαίων εσόδων από την εισπραξή τους και ποσοστού 5% σε ειδικό λογαριασμό που τηρείται στο Ταμείο

Παρακαταθηκών και Δανείων («Λογαριασμός Αρωγής Δήμων»), προκειμένου να αποδοθεί σε οικονομικά ασθενέστερους δήμους,

γ. τέλος εμπορίας πόσιμων υδάτων, αυξάνεται η χρηματική ποινή που επιβάλλεται σε όσους παραβαίνουν τις ρυθμίσεις περί διαδικασίας είσπραξης αυτού, που αφορούν στη γνησιότητα και υγιεινή των υδάτων,

δ. τέλος διαφήμισης:

- αυξάνονται οι κατηγορίες διαφημίσεων που εξαιρούνται από το σχετικό τέλος και επανακαθορίζονται ο τρόπος υπολογισμού του ύψους του τέλους διαφήμισης καθώς και οι κατηγορίες του συντελεστή αυτό,

- προβλέπεται η καταβολή επιπλέον ποσοστού επί των ακαθαρίστων εσόδων επιχειρήσεων διοργάνωσης εκθέσεων για τη συμμετοχή τους στη διενέργεια διαφήμισης,

ε. τέλος ύδατος, παρέχεται η δυνατότητα ενημέρωσης καταναλωτών και εξόφλησης λογαριασμών μέσω ψηφιακών υπηρεσιών και ηλεκτρονικών μέσων,

στ. τέλος οικοδομικών εργασιών, αυτό επιβάλλεται εφεξής και σε εργασίες χαμηλότερου προϋπολογισμού δαπάνης,

ζ. τέλος βοσκής, καταργείται η κατ' αποκοπή αποζημίωση που καταβάλλεται, σύμφωνα με τα ισχύοντα στους δημοτικούς υπαλλήλους της επιτροπής που διενεργεί επιτόπιους ελέγχους στις βοσκήσιμες γαίες.

Θεσπίζεται Τέλος Τοπικής Ανάπτυξης (Τ.Τ.Α.) με παράλληλη κατάργηση του Τέλους Ακίνητης Περιουσίας (Τ.Α.Π.) και του Φόρου Ηλεκτροδοτούμενων Χώρων (Φ.Η.Χ.), τους οποίους το νέο τέλος αντικαθιστά, επανακαθορίζεται αυξητικά η βάση επιβολής του και προσδιορίζονται εκ νέου οι συντελεστές αυτού, οι υπόχρεοι καταβολής και η διαδικασία βεβαίωσης και είσπραξης αυτού. **(άρθρα 388-427 και 448)**

3. Ορίζεται ότι επιβάλλονται και από τις περιφέρειες το ανταποδοτικό τέλος απαλλοτρίωσης, το τέλος χρήσης κτημάτων, έργων ή υπηρεσιών και τα δυνητικά τέλη επί υπηρεσιών που αυτές παρέχουν με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, με αναλογική εφαρμογή των ρυθμίσεων που ισχύουν για τους δήμους.

Επιπλέον, αναφέρεται ρητά ότι για όλους τους ο.τ.α. το τέλος απαλλοτρίωσης δεν επιβάλλεται στα ακίνητα που βαρύνονται με την ειδική εισφορά εφαρμογής ρυμοτομικών σχεδίων. **(άρθρα 428 - 430)**

4. Επαναπροσδιορίζονται περιοριστικά οι φορείς που απαλλάσσονται από κάθε δημοτικό τέλος και εισφορά και η εν λόγω ρύθμιση έχει εφαρμογή εφεξής και στις περιφέρειες.

Έχουν επίσης εφαρμογή και για τις περιφέρειες οι ισχύουσες ρυθμίσεις για τη συμβιβαστική επίλυση αμφισβητήσεων σχετικά με την αναγνώριση διαγραφής ή μείωσης οποιουδήποτε τέλους, εισφοράς και προστίμου οφειλετών σε δήμους, η οποία διενεργείται μέσω επιτροπής σε κάθε δήμο. Κατ' αναλογία σε κάθε περιφέρεια προβλέπεται η σύσταση έως και τριών (3) επιτροπών, ενώ παρέχεται η δυνατότητα αποστολής της σχετικής πρόσκλησης για τη συζήτηση των υποθέσεων προσφυγής για συμβιβαστική επίλυση και στη διεύθυνση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου των ενδιαφερομένων. **(άρθρα 431 – 433)**

5. Συστηματοποιούνται οι ρυθμίσεις σχετικά με τις θεσμοθετημένες επιχορηγήσεις στους ο.τ.α. (Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (Κ.Α.Π.) και προκαταβολές από αυτούς) και επιπρόσθετα θεσπίζεται επιχορήγηση των δήμων με ποσό που αντιστοιχεί στο οριζόμενο ποσοστό των διαθέσιμων του Πράσινου Ταμείου που τηρούνται στον δεσμευμένο τομέα του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων (ΤΠ&Δ) και το οποίο μεταφέρεται υποχρεωτικά ετησίως, κατ' εξαίρεση κάθε αντίθετης γενικής ή ειδικής πρόβλεψης, στον μνημονευόμενο λογαριασμό του ΤΠ&Δ και διατίθεται για τις οριζόμενες περιβαλλοντικές παρεμβάσεις. **(άρθρα 434 – 438)**

6. Επανακαθορίζεται και συστηματοποιείται το πλαίσιο της πιστοληπτικής πολιτικής των ο.τ.α.. Μεταξύ άλλων:

α. Παρέχεται η δυνατότητα και στις περιφέρειες να εκδίδουν ομολογιακά δάνεια για την πραγματοποίηση των σκοπών της αρμοδιότητάς τους και να συνομολογούν τα μνημονευόμενα τραπεζικά προϊόντα με πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και με κάθε είδους δημόσιους οργανισμούς και ν.π.δ.δ., για την κάλυψη των βραχυπρόθεσμων αναγκών ρευστότητάς τους αποκλειστικά προς χρηματοδότηση των λειτουργικών τους δαπανών.

β. Μειώνονται και για τους δήμους τα συμβολαιογραφικά δικαιώματα στις συμβάσεις συνομολόγησης δανείων, σύμφωνα με τα ισχύοντα για τις περιφέρειες.

γ. Μειώνονται επίσης περαιτέρω για τους δήμους και τις περιφέρειες τα κάθε είδους κτηματολογικά τέλη και δικαιώματα, για την εγγραφή υποθήκης, προσημείωσης ή κατάσχεσης σε βάρος αυτών. **(άρθρα 439 – 445)**

7. Παρέχονται οι απαραίτητες εξουσιοδοτήσεις για την υλοποίηση των προαναφερόμενων και παρατίθενται οι τελικές και οι μεταβατικής ισχύος διατάξεις. Μεταξύ άλλων, παρέχεται εξουσιοδότηση για την αναπροσαρμογή του ποσού του ανώτατου ορίου μεταβιβάσεων από τον Κρατικό Προϋπολογισμό στους Κ.Α.Π. **(άρθρα 446 - 448)**

ΜΕΡΟΣ Γ΄

Επικαιροποιείται το πλαίσιο για τη συνολική συστηματική ρύθμιση των ζητημάτων της οικονομικής διοίκησης και διαχείρισης των δήμων και των περιφερειών, με τα επιμέρους στάδια της διαδικασίας εκτέλεσης του προϋπολογισμού (βεβαίωση και είσπραξη των εσόδων, πληρωμή των δαπανών, σύνταξη και έγκριση οικονομικών καταστάσεων). Μεταξύ άλλων:

1. Προβλέπεται η χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας όσον αφορά στη δημιουργία, έκδοση, διαβίβαση, διακίνηση, κοινοποίηση, επίδοση και τήρηση ηλεκτρονικών αρχείων και εγγράφων από τους δήμους και τις περιφέρειες, σύμφωνα με τα οριζόμενα.

Το ισχύον πλαίσιο σχετικά με τη βεβαίωση εσόδων, τους τίτλους βεβαίωσης και το περιεχόμενο αυτών έχει εφεξής εφαρμογή και για τις περιφέρειες. **(άρθρα 449 – 453)**

2. Στο πλαίσιο των ισχυόντων σχετικά με τη βεβαίωση εσόδων των ο.τ.α., προβλέπεται η έκδοση Πράξης Βεβαίωσης Οφειλής, μετά τη σύνταξη και υπογραφή των χρηματικών καταλόγων, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα όσον αφορά στο περιεχόμενο και τη σχετική διαδικασία. Μεταξύ άλλων ορίζεται ότι, η Πράξη Βεβαίωσης Οφειλής:

- επιδίδεται και κοινοποιείται ηλεκτρονικά ή μη, κατά περίπτωση ή δεν κοινοποιείται στις ρητά μνημονευόμενες περιπτώσεις,
- μπορεί να προσβληθεί με άσκηση προσφυγής εντός της τασσόμενης προθεσμίας και στο πλαίσιο αυτό, ο οφειλέτης να αιτηθεί τη συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς με τον οικείο δήμο ή περιφέρεια. Στην περίπτωση αυτή, αναστέλλεται η καταβολή ποσοστού του αμφισβητούμενου ποσού μέχρι την οριστικοποίηση της διοικητικής καταλογιστικής πράξης.

Σε περίπτωση μη καταβολής, εντός της τασσόμενης προθεσμίας, του ποσού που αναγράφεται στην πράξη βεβαίωσης οφειλής, κοινοποιείται υποχρεωτικά στον οφειλέτη ατομική ειδοποίηση υπερημερίας, με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων περί ηλεκτρονικής κοινοποίησης εγγράφων του Κώδικα Φορολογικής Διοίκησης (ν.5104/2024) και σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα. **(άρθρα 454 – 459)**

3. Συστηματοποιείται το πλαίσιο σχετικά με:

α. τις πιστώσεις των ο.τ.α.,

β. την εκκαθάριση δαπανών, τα χρηματικά εντάλματα, τα χρηματικά εντάλματα προπληρωμής και τη σύσταση πάγιας προκαταβολής στους ο.τ.α. καθώς και τις σχετικές, κατά περίπτωση, έννοιες και διαδικασίες.

Μεταξύ άλλων, παρέχεται η δυνατότητα σε μικρούς δήμους να μπορούν να συστήνουν πάγια προκαταβολή με αυξημένο ανώτατο ποσό, ενώ για τις περιφέρειες αυξάνεται το ισχύον ανώτατο ποσό για τη σύσταση πάγιας προκαταβολής.

γ. την ταμειακή υπηρεσία των ο.τ.α. και τις σχετικές έννοιες και διαδικασίες.

Μεταξύ άλλων, ορίζεται ρητά ότι:

- οι προβλέψεις περί της ποινικής ευθύνης για μη καταβολή οφειλών βεβαιωμένων στη Φορολογική Διοίκηση, έχουν αναλογική εφαρμογή και για τις οφειλές προς τους ο.τ.α.,

- το ανώτατο ποσό που δύναται να διατηρεί σε μετρητά στο ταμείο ο ταμίας του δήμου και της περιφέρειας ορίζεται ρητά στο μνημονευόμενο ποσό αντί του ποσοστού που ίσχυε σήμερα.

Παρέχεται η δυνατότητα έκδοσης ψηφιακά, με χρήση ηλεκτρονικών συσκευών, των παραστατικών των εσόδων που εισπράττονται οίκοθεν εκτός ταμείου καθώς και διενέργειας των σχετικών πληρωμών με ηλεκτρονικά μέσα,

δ. τις προθεσμίες βεβαίωσης και είσπραξης των εσόδων των ο.τ.α. και μεταξύ άλλων, επανακαθορίζονται ζητήματα σχετικά με:

- την απαλλαγή από επιβαρύνσεις εκπρόθεσμης καταβολής οφειλών προς τους ο.τ.α., η οποία εφεξής παρέχεται σε περισσότερες κατηγορίες οφειλετών,
- τις προθεσμίες βεβαίωσης και είσπραξης εσόδων των ο.τ.α.,
- τις παρεχόμενες διευκολύνσεις για τους οφειλέτες των ο.τ.α. και συγκεκριμένα προβλέπεται:

η αύξηση του αριθμού των δόσεων με τις οποίες μπορούν αυτοί να καταβάλλουν κάθε είδους βεβαιωμένες οφειλές τους προς τους ο.τ.α., κατά τα οριζόμενα μέσω σχετικής νομοθετικής εξουσιοδότησης,

η μείωση ή διαγραφή των τόκων και προσαυξήσεων εκπρόθεσμης καταβολής και των προστίμων, καθώς και η διαγραφή έως το οριζόμενο ποσοστό της κύριας οφειλής, για τους δικαιούχους του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος, κατόπιν σχετικής απόφασης των αρμοδίων οργάνων,

- την εφαρμογή και για τις περιφέρειες των ισχυόντων σχετικά με τον εξωδικαστικό μηχανισμό για οφειλές προς τους δήμους και τα νομικά πρόσωπα αυτών,

ε. τον ετήσιο οικονομικό απολογισμό και τις χρηματοοικονομικές αναφορές,

στ. τα τηρούμενα αρχεία (βιβλία και στοιχεία) των δήμων και περιφερειών,

ζ. το πλαίσιο που διέπει τις χρηματικές επιχορηγήσεις και βοηθήματα που παρέχουν οι δήμοι στους μνημονευόμενους φορείς.

Επιτρέπεται η υπό προϋποθέσεις χορήγηση εφάπαξ χρηματικού βοηθήματος στις περιπτώσεις γέννησης τέκνου μόνιμων κατοίκων και δημοτών, το ύψος του οποίου δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 3.000 ευρώ ανά τέκνο.

Το ανωτέρω χρηματικό βοήθημα, όπως και το αντίστοιχο που χορηγείται σε οικονομικά αδύναμους, τρίτεκνους και πολύτεκνους κατοίκους για την αντιμετώπιση έκτακτης και σοβαρής ανάγκης είναι αφορολόγητα, ακατάσχετα, δεν υπόκεινται σε οποιαδήποτε κράτηση, ούτε συμψηφίζονται με βεβαιωμένες οφειλές στη φορολογική διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, ασφαλιστικούς φορείς και ταμεία, δήμους, περιφέρειες και νομικά πρόσωπα αυτών ή πιστωτικά ιδρύματα και δεν υπολογίζονται στα εισοδηματικά όρια για την καταβολή οποιασδήποτε άλλης παροχής κοινωνικού ή προνοιακού χαρακτήρα.

Παρέχεται και στους δήμους η δυνατότητα να θεσπίζουν βραβεία, χορηγίες και ενισχύσεις σε φυσικά και νομικά πρόσωπα, καθώς και σε οργανισμούς εντός των ορίων χωρικής αρμοδιότητάς τους για τους μνημονευόμενους σκοπούς (σήμερα η δυνατότητα αυτή προβλεπόταν στις αρμοδιότητες των περιφερειών) και σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα.

Περαιτέρω διευκρινίζεται ότι οι σχετικές πιστώσεις στους οικείους προϋπολογισμούς δεν μπορούν να υπερβαίνουν ποσοστό των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (Κ.Α.Π.) για κάλυψη των λειτουργικών αναγκών, με τους οποίους επιχορηγήθηκαν ο δήμος και η περιφέρεια κατά την προηγούμενη χρήση, με εξαίρεση τα ποσά των βραβείων, χορηγιών και ενισχύσεων από τους δήμους και τις περιφέρειες που προέρχονται από έκτακτες για αυτό τον σκοπό οικονομικές ενισχύσεις.

Παρέχεται η δυνατότητα στους δήμους, στις περιφέρειες και στα νομικά πρόσωπα αυτών να επιχορηγούν και τις υπηρεσίες των πρωτοβάθμιων δομών υγείας (πέραν των υπηρεσιών των Σωμάτων Ασφαλείας) για την κάλυψη των δαπανών καυσίμων των οχημάτων τους που μεταφέρουν ιατρονοσηλευτικό προσωπικό σε απομακρυσμένες περιοχές. Η εν λόγω επιχορήγηση υλοποιείται με απόφαση του οικείου οργάνου, με την οποία μπορεί να καλύπτονται και οι δαπάνες μίσθωσης ακινήτων για χρήση από τους δικαιούχους φορείς.

Επεκτείνεται και στους νεοδιόριστους εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και στα μέλη Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού

(Ε.Ε.Π.) και Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (Ε.Β.Π.), για το οριζόμενο χρονικό διάστημα, η δυνατότητα παροχής, σε είδος ή χρηματικό επίδομα, δωρεάν σίτισης και διαμονής, που ισχύει για συγκεκριμένες κατηγορίες εργαζομένων στις οριζόμενες κατηγορίες δήμων, περιφερειών και των νομικών προσώπων αυτών.

Προβλέπεται ότι για όλες τις κατηγορίες των κατά τα ανωτέρω δικαιούχων δεν επιτρέπεται ανά δικαιούχο η σωρευτική καταβολή των ανωτέρω παροχών από περισσότερους του ενός φορείς, ανεξαρτήτως του τρόπου χορήγησης αυτών. **(άρθρα 460 – 529)**

4. Παρέχονται οι απαραίτητες νομοθετικές εξουσιοδοτήσεις για την εφαρμογή και υλοποίηση των προαναφερόμενων ρυθμίσεων. **(άρθρο 530)**

ΜΕΡΟΣ Δ'

Κωδικοποιούνται οι διατάξεις, οι οποίες αφορούν στην παρακολούθηση της οικονομικής και μη οικονομικής δραστηριότητας της τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και στη μέτρηση και αξιολόγηση των οικονομικών και των μη οικονομικών επιδόσεών τους. Μεταξύ άλλων:

1.α. Επανακαθορίζεται το πλαίσιο λειτουργίας του Κόμβου Οικονομικής Πληροφόρησης Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών (Κόμβος), στον οποίο συλλέγονται τα στοιχεία, που υποβάλλουν οι υπόχρεοι φορείς (δήμοι, περιφέρειες και οριζόμενα νομικά πρόσωπα), καθώς και η διαλειτουργικότητά του με τα μητρώα του δημοσίου τομέα και τα πληροφοριακά συστήματα των υπόχρεων φορέων.

β. Εντάσσονται ρητά οι δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.) στην παρακολούθηση των προϋπολογισμών και της εν γένει οικονομικής κατάστασής τους από το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) (Παρατηρητήριο), το οποίο λειτουργεί στο Υπουργείο Εσωτερικών.

Διευρύνεται η σύνθεση του Παρατηρητηρίου, με την προσθήκη δύο (2) επιπλέον μελών και δύο (2) επιπλέον γραμματέων.

γ. Αυξάνεται το ύψος του χρηματικού επάθλου, με το οποίο δύνανται να συνοδεύονται τα βραβεία, τα οποία απονέμονται στους δήμους και στις περιφέρειες, που έχουν επιδείξει τη μεγαλύτερη βελτίωση σε σχέση με το προηγούμενο έτος συνολικά ή σε επιμέρους δείκτες μέτρησης και αξιολόγησης των επιδόσεών τους. Το εν λόγω έπαθλο δύναται πλέον να ανέλθει σε ποσοστό μέχρι πέντε τοις χιλίοις (5%), αντί έως ποσοστού μηδέν κόμμα δύο τοις χιλίοις (0,2%), όπως ισχύει, επί του συνολικού ετήσιου ύψους των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (Κ.Α.Π.) των δήμων και των περιφερειών αντίστοιχα.

(άρθρα 531 – 541)

2. Παρέχονται οι απαιτούμενες εξουσιοδοτήσεις για την εφαρμογή των προτεινόμενων. **(άρθρο 542)**

ΜΕΡΟΣ Ε΄

Συστηματοποιείται το πλαίσιο, που αφορά στις διαδικασίες και στα εργαλεία διαχείρισης και αξιοποίησης της δημοτικής και περιφερειακής περιουσίας. Μεταξύ άλλων:

1.α. Διευρύνονται οι περιπτώσεις στις οποίες επιτρέπεται η απευθείας μίσθωση ακινήτου από τους δήμους και τις περιφέρειες, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα (όταν κριθεί ότι μόνο ένα ακίνητο είναι κατάλληλο, όταν η ανάγκη μίσθωσης ακινήτου έχει κατεπείγοντα χαρακτήρα, όταν το προς μίσθωση ακίνητο είναι ιδιοκτησίας του Δημοσίου κ.λπ.).

β. Επιτρέπεται η, κατ' εξαίρεση, δωρεά χρημάτων εξ ιδίων πόρων από δήμο ή περιφέρεια προς άλλο δήμο ή περιφέρεια, για την υλοποίηση έργων, μελετών, προμηθειών και υπηρεσιών, για την αντιμετώπιση των συνεπειών από φυσικές καταστροφές (ισχύει ήδη για δωρεές υπέρ των Περιφερειακών Ενοτήτων Κεφαλληνίας και Λέσβου και του Δήμου Κω).

γ. Διευρύνεται η δυνατότητα δωρεάς, κατά κυριότητα, οχημάτων και πλωτών μέσων από τους δήμους και τις περιφέρειες σε άλλους ο.τ.α. ή υπηρεσίες του δημοσίου, καθώς και η δυνατότητα παραχώρησης χρήσης οχημάτων. (561)
(άρθρα 543 – 561)

2.α. Επιτρέπεται, με ειδική αιτιολόγηση, η κατ' απόκλιση από την έκθεση πιστοποιημένων εκτιμητών για την εκτίμηση της αγοραίας αξίας, κατάρτιση σύμβασης μεταβίβασης της κυριότητας ακινήτων ή σύστασης επ' αυτών εμπραγμάτων δικαιωμάτων, εφόσον συμβάλλεται δήμος ή περιφέρεια.

β. Παρέχονται ευνοϊκότεροι όροι για την απευθείας εκποίηση δημοτικών οικοπέδων σε οικονομικά αδύνατους δημότες που στερούνται πρώτης κατοικίας, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, ήτοι με καταβολή του τιμήματος των οικοπέδων, που εκποιούνται με αυτόν τον τρόπο, στο ένα τέταρτο (1/4) τουλάχιστον της τρέχουσας αξίας τους, σε οκτώ (8) ετήσιες δόσεις, αντί σε πέντε (5), κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

γ. Ανατίθεται στην αποκλειστική αρμοδιότητα των δήμων η ίδρυση και η συντήρηση νεκροταφείων και αποσαφηνίζεται ότι η παραχώρηση ιδιαίτερου δικαιώματος ταφής εκ μέρους του δήμου δεν αποτελεί περιουσιακό στοιχείο του προσώπου προς το οποίο γίνεται η παραχώρηση και απαγορεύεται η μεταβίβασή του σε τρίτους, είτε ειδικούς είτε καθολικούς διαδόχους του.

δ. Αυξάνεται το ποσοστό παραχώρησης επί του συνόλου των περιπτέρων, από τριάντα τοις εκατό (30%) κατ' ελάχιστο έως τριάντα πέντε τοις εκατό (35%), αντί τριάντα τοις εκατό (30%) που ισχύει, για τα άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) και τους πολύτεκνους.
(άρθρα 562 – 585)

3.α. Επιβάλλεται ρητά όρος, σε κάθε διακήρυξη της δημοτικής ή περιφερειακής επιτροπής, ότι οι δαπάνες δημοσίευσης βαρύνουν:

- τον εκάστοτε τελικό πλειοδότη, όσον αφορά στην εκμίσθωση και εκποίηση ακινήτων και κινητών πραγμάτων,
- τον εκάστοτε τελικό μειοδότη, όσον αφορά στη μίσθωση και αγορά ακινήτων.

β. Επιβάλλεται η διενέργεια των πλειοδοτικών δημοπρασιών για την εκποίηση και την εκμίσθωση ακινήτων των δήμων και περιφερειών αποκλειστικά μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας δημοπρασιών.

γ. Παρέχονται οι απαιτούμενες εξουσιοδοτήσεις για την εφαρμογή των προτεινόμενων. **(άρθρα 586 – 597)**

4.α. Παρέχεται η δυνατότητα στους δήμους για τη μεταβίβαση της κυριότητας και μεταγραφής της σχολικής περιουσίας σε αυτούς, καθώς και της σύνταξης ηλεκτρονικής ταυτότητας κτηρίου, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

β. Προβλέπεται η ανάθεση στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.) των αναγκαίων εργασιών για τη μεταβίβαση, μεταγραφή και έκδοση ηλεκτρονικής ταυτότητας κτηρίου σχολικής περιουσίας, κατόπιν σύναψης προγραμματικής σύμβασης μεταξύ του Υπουργείου Εσωτερικών, του Τ.Ε.Ε. και της Κ.Ε.Δ.Ε., για όσους δήμους δεν έχει ολοκληρωθεί η σύνταξη της ηλεκτρονικής ταυτότητας κτηρίου εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας.

γ. Παρέχεται η δυνατότητα στους δήμους, στις περιφέρειες και στα νομικά τους πρόσωπα να ασφαλίζουν τα περιουσιακά τους στοιχεία, καθώς και την αστική τους ευθύνη εκ των δραστηριοτήτων που συντελούν στην εκπλήρωση των σκοπών τους.

δ. Παρατείνονται αυτοδικαίως, για το οριζόμενο χρονικό διάστημα, οι ενεργές συμβάσεις δωρεάν παραχώρησης χρήσης ακινήτων προς τα ναυταθλητικά σωματεία, που λήγουν στο τέλος της τρέχουσας αυτοδιοικητικής περιόδου. **(άρθρα 598 – 604)**

ΜΕΡΟΣ ΣΤ'

Κωδικοποιούνται διατάξεις, που αφορούν στις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης των συμβάσεων έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, προμηθειών και γενικών υπηρεσιών των δήμων, των περιφερειών και των νομικών προσώπων αυτών. Μεταξύ άλλων:

1. Εξαιρούνται της υποχρέωσης ανάρτησης στο πρόγραμμα «Διαύγεια», οι αποφάσεις της δημοτικής και περιφερειακής επιτροπής, καθώς και οι αποφάσεις των διοικητικών συμβουλίων των νομικών προσώπων, με τις οποίες εγκρίνονται τα πρακτικά της επιτροπής διαγωνισμού στις συμβάσεις προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών, που προηγούνται της κατακύρωσης, στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών. **(άρθρα 605 – 620)**

2. Συστήνεται σε κάθε δήμο και περιφέρεια επιτροπή κρίσης καλλιτεχνικών έργων (Επιτροπή), με απόφαση του δημάρχου και του περιφερειάρχη, η οποία υποκαθιστά το έργο των οργάνων διενέργειας των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων της παρ. 1 του άρθρου 221 του ν. 4412/2016.

3. Ορίζονται οι διαδικασίες προσφυγής στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης συμβάσεων καλλιτεχνικών έργων των δήμων και των περιφερειών, καθώς και της προσφυγής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, χωρίς

προηγούμενη δημοσίευση, για την ανάθεση καλλιτεχνικών έργων των δήμων, των περιφερειών και των ν.π.δ.δ. τοπικής αυτοδιοίκησης. (άρθρα 621 – 629)

4.α. Επιβάλλεται η δημοσίευση απόφασης κήρυξης απαλλοτρίωσης και σύστασης δουλείας, με φροντίδα του οικείου δήμου ή της οικείας περιφέρειας, μια (1) φορά σε εφημερίδα της πρωτεύουσας της περιφερειακής ενότητας, όπου βρίσκεται η απαλλοτριωτέα έκταση ή το μεγαλύτερο τμήμα της (κατά τα ισχύοντα, δημοσιεύεται μια φορά σε μία ημερήσια εφημερίδα που εκδίδεται στον νομό και, αν δεν εκδίδεται τέτοια εφημερίδα, η δημοσίευση γίνεται σε δύο εβδομαδιαίες ή δεκαπενθήμερες εφημερίδες).

β. Προβλέπεται ότι συμβάλλεται υποχρεωτικά το Υπουργείο Πολιτισμού σε προγραμματική σύμβαση με αντικείμενο έργα, προγράμματα και υπηρεσίες πολιτιστικού χαρακτήρα και παρέχεται δυνατότητα να συμφωνηθεί η επιβολή τέλους ανταποδοτικού χαρακτήρα για τη χρηματοδότηση έργων, εργασιών, προγραμμάτων και υπηρεσιών της προγραμματικής σύμβασης, το οποίο καλείται «Πολιτιστικό Τέλος». (άρθρα 641 – 654)

5.α. Παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση, με την οποία δύναται στις προγραμματικές συμβάσεις να συμμετέχουν και τα πιστωτικά ιδρύματα.

β. Παρατίθενται οι μεταβατικής ισχύος διατάξεις. (άρθρα 655 - 656)

BIBΛΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με την εποπτεία των ο.τ.α. και ειδικότερα:

ΜΕΡΟΣ Α΄

1.α. Συστήνεται στο Υπουργείο Εσωτερικών (Τομέας Εσωτερικών) αυτοτελής Υπηρεσία με την ονομασία «Υπηρεσία Γενικής Εποπτείας Νομιμότητας Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης», όπου προϊστάται ο Γενικός Επόπτης Νομιμότητας Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης («Γενικός Επόπτης»), ο οποίος καταλαμβάνει θέση μετακλητού υπαλλήλου, με βαθμό πρώτο (1ο) της κατηγορίας ειδικών θέσεων.

β. Καθορίζονται η αποστολή και η διάρθρωση:

- της συνιστώμενης ως άνω Υπηρεσίας, η οποία αποτελείται από το Ιδιαίτερο Γραφείο Γενικού Επόπτη, το Τμήμα Διοικητικής Υποστήριξης και το Τμήμα Αυτεπάγγελτου Ελέγχου, καθώς και από τις επτά (7) ήδη υφιστάμενες Αυτοτελείς Υπηρεσίες Εποπτείας (Α.Υ.Ε.) ο.τ.α., σε καθεμία από τις οποίες προϊστάται Επόπτης Νομιμότητας ο.τ.α. («Επόπτης»), ο οποίος καταλαμβάνει θέση μετακλητού υπαλλήλου, με βαθμό δεύτερο (2ο) της κατηγορίας ειδικών θέσεων,

- εκάστης Α.Υ.Ε. ο.τ.α., η οποία αποτελείται από το Ιδιαίτερο Γραφείο Επόπτη, το Γραφείο Νομικής Υποστήριξης και τις Μονάδες Εποπτείας ο.τ.α. επιπέδου Διεύθυνσης, συνολικά είκοσι επτά (27) Μονάδες Εποπτείας για όλες τις Α.Υ.Ε. ο.τ.α..

γ. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την οικονομική λειτουργία της Υπηρεσίας Γενικής Εποπτείας Νομιμότητας ο.τ.α. και ειδικότερα προβλέπεται ότι:

- οι δαπάνες λειτουργίας της βαρύνουν τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών και εγγράφονται σε ειδικό διακριτό φορέα αυτού,
- οι Α.Υ.Ε. ο.τ.α. συστεγάζονται με τις υπηρεσίες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, στις οικείες κάθε φορά κτιριακές εγκαταστάσεις αυτών, και οι δαπάνες πάγιου χαρακτήρα καθώς και οι δαπάνες που απαιτούνται για την εύρυθμη λειτουργία τους, βαρύνουν τον προϋπολογισμό των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, με μεταφορά σχετικής πίστωσης άπαξ ετησίως από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών.

δ. Προβλέπεται η λειτουργία στο Υπουργείο Εσωτερικών πληροφοριακού συστήματος, στο οποίο αναρτώνται: **i)** όλες οι προς υποχρεωτικό έλεγχο νομιμότητας πράξεις των δήμων, των περιφερειών και των νομικών προσώπων τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και **ii)** οι ασκηθείσες ειδικές διοικητικές προσφυγές κατά των πράξεων αυτών. **(άρθρα 657 - 672)**

2. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη στελέχωση της Υπηρεσίας Γενικής Εποπτείας Νομιμότητας ο.τ.α. και συγκεκριμένα:

α. Συστήνονται στο Υπουργείο Εσωτερικών διακόσιες πενήντα μία (251) οργανικές θέσεις μόνιμου προσωπικού, διαφόρων κατηγοριών και κλάδων, για τη στελέχωση της εν λόγω Υπηρεσίας.

β. Προβλέπονται:

- τέσσερις (4) θέσεις συνεργατών για τη λειτουργία του ιδιαίτερου γραφείου Γενικού Επόπτη, εκ των οποίων οι δύο (2) δύνανται να είναι μετακλητοί,
- είκοσι οχτώ (28) θέσεις συνεργατών για τη λειτουργία των ιδιαίτερων γραφείων Εποπτών, τέσσερις (4) ανά ιδιαίτερο γραφείο, εκ των οποίων οι δεκατέσσερις (14) δύνανται να είναι μετακλητοί.

Κατά τα λοιπά, ως προς τη στελέχωση των προαναφερόμενων ιδιαίτερων γραφείων εφαρμόζονται οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας (άρθρα 45 - 48 του ν.4622/2019).

γ. Συστήνονται επτά (7) θέσεις νομικών συμβούλων, μία (1) ανά Α.Ε.Υ. ο.τ.α., για τη λειτουργία των Γραφείων Νομικής Υποστήριξης.

δ. Καθορίζεται ο τρόπος κάλυψης των ανωτέρω θέσεων (μετακίνηση υπαλλήλων του Υπουργείου Εσωτερικών, νέες προσλήψεις σύμφωνα με τον ν.4765/2021, αποσπάσεις ή μετατάξεις προσωπικού από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης), ενώ για τον διορισμό δικηγόρου σε θέση νομικού συμβούλου του Γραφείου Νομικής Υποστήριξης, εφαρμόζεται το άρθρο 43 του Κώδικα Δικηγόρων (ν.4194/2013).

ε. Προσδιορίζεται η διαδικασία επιλογής του Γενικού Επόπτη και του Επόπτη (μέσω Α.Σ.Ε.Π., από πενταμελή Επιτροπή Επιλογής), η θέση των οποίων είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης.

- Προβλέπεται η καταβολή στον Γενικό Επόπτη μισθού ίσου με τις πάσης φύσης αποδοχές του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου και στον Επόπτη μισθού ίσου με τις πάσης φύσης αποδοχές του Ειδικού Γραμματέα Υπουργείου.

Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη νομική υποστήριξη των προαναφερόμενων προσώπων και των υπαλλήλων της συνιστώμενης Υπηρεσίας, για αδικήματα που τους αποδίδονται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

στ. Περιλαμβάνονται εξουσιοδοτικές διατάξεις και παρατίθενται μεταβατικής ισχύος διατάξεις αναφορικά με τον τρόπο στελέχωσης των Α.Υ.Ε. ο.τ.α., κατά την πρώτη εφαρμογή του κυρούμενου Κώδικα. **(άρθρα 673 – 686)**

ΜΕΡΟΣ Β΄

Παρατίθεται το πλαίσιο άσκησης εποπτείας επί της νομιμότητας των πράξεων των δήμων, των περιφερειών και των νομικών προσώπων τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και τα σχετικά με τον πειθαρχικό έλεγχο των οργάνων διοίκησης των εν λόγω φορέων. Μεταξύ άλλων:

α. Παρέχεται το δικαίωμα άσκησης ειδικής διοικητικής προσφυγής, για λόγους νομιμότητας, κατά κανονιστικής ή ατομικής εκτελεστής διοικητικής πράξης ή παράλειψης οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας, με την καταβολή, επί ποινή απαραδέκτου, ηλεκτρονικού παραβόλου (e-paraβολο), ύψους πενήντα (50) ευρώ ανά προσβαλλόμενη πράξη ή παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας, υπέρ της Υπηρεσίας Γενικής Εποπτείας Νομιμότητας ο.τ.α., το οποίο αποδίδεται από το καθ' ού νομικό πρόσωπο στον προσφεύγοντα, σε περίπτωση που η ειδική διοικητική προσφυγή γίνει δεκτή από τον Επόπτη.

β. Περιλαμβάνονται οι εξουσιοδοτικές και οι μεταβατικής ισχύος διατάξεις και εισάγεται ειδική πρόβλεψη για την κάλυψη αναγκών της Υπηρεσίας Γενικής Εποπτείας Νομιμότητας ο.τ.α., με αύξηση κατά επτά (7) των οργανικών θέσεων του Υπουργείου Εσωτερικών, οι οποίες κατανέμονται στις μνημονευόμενες υπηρεσίες αυτού, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα. **(άρθρα 687 – 727)**

ΒΙΒΛΙΟ ΕΚΤΟ

Θεσπίζεται ενιαίο πλαίσιο γενικών διατάξεων, οι οποίες εφαρμόζονται οριζόντια στο σύνολο των ρυθμίσεων του Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης και συγκεκριμένα:

ΜΕΡΟΣ Α΄

1.α. Παρέχεται η δυνατότητα καθορισμού, με απόφαση της δημοτικής ή της περιφερειακής επιτροπής, επιπλέον αμοιβής ωριαίας απασχόλησης των πληρεξούσιων δικηγόρων που διορίζονται από δήμο ή περιφέρεια, κατ' ανώτατο όριο πέντε (5) ωρών, η οποία προσδιορίζεται σύμφωνα με τον Κώδικα Δικηγόρων.

β. Επεκτείνονται και εφαρμόζονται και στους δήμους, στις περιφέρειες και στα νομικά τους πρόσωπα:

- οι απαλλαγές ως προς τα τέλη κυκλοφορίας του Κώδικα έμμεσων φόρων επί των συναλλαγών του πεδίου εφαρμογής του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, καθώς και λοιπών έμμεσων φόρων (ν.5177/2025),

- οι προβλέψεις του Κώδικα Φ.Π.Α. (ν.5144/2024), ως προς τον φόρο προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.).

γ. Παρέχεται η δυνατότητα δωρεάν παραχώρησης, για το οριζόμενο χρονικό διάστημα, από τους δήμους και τα νομικά πρόσωπα αυτών, χώρων για τη στέγαση υπηρεσιών πιστωτικών ιδρυμάτων και παρόχων ταχυδρομικών υπηρεσιών, με πρόβλεψη για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας από τον οικείο δήμο ή νομικό πρόσωπο.

δ. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την παροχή δωρεών προς τους δήμους, τις περιφέρειες και τα νομικά τους πρόσωπα, με σκοπό την οικονομική ενίσχυση υπαλλήλων που υπηρετούν σε περιοχές με ιδιαίτερες συνθήκες. Το εν λόγω χρηματικό ποσό καταβάλλεται, ως επιμίσθιο με συμπληρωματικό χαρακτήρα, δεν υπάγεται στο ανώτατο όριο αποδοχών του άρθρου 28 του ν.4354/2015 και απαλλάσσεται από κάθε φόρο, τέλος, δικαίωμα, φόρο δωρεάς, ψηφιακό τέλος συναλλαγής, καθώς και κάθε κράτηση ή εισφορά υπέρ του Δημοσίου ή οποιουδήποτε τρίτου και δεν επιδέχεται κατάσχεση.

Απαλλάσσονται, επίσης, από το(ν):

- ψηφιακό τέλος συναλλαγής και τον φόρο δωρεών κάθε σύμβαση δωρεάς, οι σχετικές συμβάσεις προμήθειας αγαθών ή παροχής υπηρεσιών ή εκτέλεσης έργου και εργασίας, καθώς και η εξόφληση τιμολογίων και αποδείξεων αναφορικά με αυτές,

- Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), η παράδοση αγαθών και η παροχή υπηρεσιών από υποκείμενο στον φόρο προμηθευτή προς τον δωρητή, ο οποίος τα χρησιμοποιεί στο πλαίσιο σύμβασης δωρεάς που συνάπτει με δήμο ή περιφέρεια ή νομικό πρόσωπο αυτών, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

(άρθρα 728 – 737)

2.α. Προβλέπεται ρητά, με τις προβλεπόμενες εξαιρέσεις, η χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) από τους δήμους και τις περιφέρειες για τις ανάγκες λειτουργίας τους, την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, την επικοινωνία και τις συναλλαγές τους με φυσικά ή νομικά πρόσωπα και οντότητες, και ιδίως για την έκδοση ηλεκτρονικών αρχείων και εγγράφων, καθώς και για τις επιδόσεις και κοινοποιήσεις αυτών.

β. Αυξάνονται, κατά το οριζόμενο ποσοστό, οι ποσότητες καυσίμων που καταναλώνονται από τα επιβατικά υπηρεσιακά αυτοκίνητα, τις μοτοσυκλέτες, τα ηλεκτροκίνητα ή υβριδικά οχήματα των δήμων και των περιφερειών, στις εκτός έδρας μετακινήσεις τους, ανά τρεις (3) δημοτικές ενότητες των δήμων και ανά τρεις (3) περιφερειακές ενότητες των περιφερειών.

Εξαιρούνται από τον περιορισμό της κατανάλωσης καυσίμων στις εκτός έδρας μετακινήσεις τους τα υπηρεσιακά οχήματα των δημάρχων και των περιφερειάρχων, τα υπηρεσιακά οχήματα και μηχανήματα των δήμων και των περιφερειών, καθώς και τα λεωφορεία της δημοτικής συγκοινωνίας.

Προβλέπεται υποχρεωτική εγκατάσταση σε όλα τα ανωτέρω οχήματα συστήματος ή συσκευών παρακολούθησης και καταγραφής χιλιομέτρων, με μέριμνα των δήμων και των περιφερειών.

γ. Παρατίθενται οι εξουσιοδοτικές και οι μεταβατικής ισχύος διατάξεις για την εφαρμογή των προαναφερόμενων.

(άρθρα 738 – 752)

ΜΕΡΟΣ Β΄

Κυρώνεται και αποκτά την ισχύ που ορίζει το άρθρο 28 παρ.1 του Συντάγματος, το Πρόσθετο Πρωτόκολλο του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας, που υπογράφηκε στην Ουτρέχτη την 16η Νοεμβρίου 2009, αναφορικά με το δικαίωμα συμμετοχής των πολιτών στις υποθέσεις των τοπικών αρχών, μέσω ιδίως της πραγματικής θέσπισης διαδικασιών συμμετοχής των κατοίκων, όπως διαδικασίες διαβούλευσης, τοπικά δημοψηφίσματα και αναφορές.

(άρθρα 753 -756)

ΜΕΡΟΣ Γ΄

Θεσπίζεται το πλαίσιο προσλήψεων του προσωπικού στους δημοτικούς παιδικούς, βρεφικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς και μεταξύ άλλων:

α. Προβλέπεται η στελέχωση των λειτουργούντων δημοτικών παιδικών, βρεφικών και βρεφονηπιακών σταθμών των δήμων ή των νομικών προσώπων με παιδαγωγικό και βοηθητικό προσωπικό που προσλαμβάνεται κατά παρέκκλιση του ν.4765/2021 και του άρθρου 51 του ν.4622/2019. Επιτρέπεται η τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας και η σύσταση θέσεων τακτικού προσωπικού, για τη στελέχωση των ανωτέρω δομών, υπό τους οριζόμενους όρους και προϋποθέσεις.

β. Προβλέπεται η κάλυψη των κενών οργανικών θέσεων παιδαγωγικού και βοηθητικού προσωπικού όλων των κατηγοριών, κλάδων και ειδικοτήτων των ανωτέρω δομών με προκήρυξη από το Α.Σ.Ε.Π. με σειρά προτεραιότητας, κατά την οριζόμενη διαδικασία επιλογής, είτε για διορισμό σε μόνιμη θέση, είτε για την πρόσληψη με σύμβαση εργασίας ι.δ.ο.χ. για την κάλυψη έκτακτων αναγκών.

γ. Παρατίθενται:

- εξουσιοδοτικές διατάξεις,
- μεταβατικής ισχύος διατάξεις για την πρώτη εφαρμογή των προτεινόμενων, όπου μεταξύ άλλων, προβλέπεται η δυνατότητα ανανέωσης των συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου ετησίως, για διάρκεια έως δώδεκα (12) μήνες, έως το σχολικό έτος 2028 – 2029, χωρίς αυτές να υπόκεινται στους περιορισμούς του π.δ.164/2004.

- τελική διάταξη, σύμφωνα με την οποία παρέχεται η δυνατότητα στους δήμους και τα νομικά πρόσωπα αυτών να συστήσουν επιπλέον θέσεις τακτικού προσωπικού, κατηγορίας ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ, σε οποιαδήποτε υπηρεσιακή μονάδα τους, με σχέση εργασίας ι.δ.ο.χ., σε κλάδους και ειδικότητες που δεν καλύπτονται από τη μνημονευόμενη κ.υ.α., κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

(άρθρα 757 -768)

ΜΕΡΗ Δ΄, Ε΄

α. Υπάγονται στην αναστολή κυρώσεων για αυθαίρετες κατασκευές του άρθρου 128 του ν.4759/2020 και τα ακίνητα με χρήση δημόσιας πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, που ανήκουν σε δήμους, σε νομικά πρόσωπα αυτών και στην εταιρεία Κτηριακές Υποδομές Α.Ε., καθώς και με χρήση αθλητικών εγκαταστάσεων ή προνοιακών δομών, που ανήκουν σε δήμους.

β. Συμπληρώνεται ο Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος (ν.4172/2013) και συγκεκριμένα:

- δεν περιλαμβάνονται στις εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες, οι δαπάνες διαφήμισης της διαφημιζόμενης επιχείρησης, εφόσον η καταβολή των αναλογούντων τελών διαφήμισης δεν πραγματοποιείται εμπρόθεσμα,

- απαλλάσσονται του φόρου εισοδήματος: **i)** οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης και Αποχέτευσης, η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας, η Ένωση Περιφερειών και οι Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων και **ii)** οι επιχορηγήσεις προς την εταιρεία που μπορεί να συστήσει κάθε δήμος για την οργάνωση του θεσμού «Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης».

γ. Επανακατατάσσονται όλοι οι συνεργάτες των δημάρχων, των περιφερειάρχων καθώς και των προέδρων νομικών προσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης, στα μισθολογικά κλιμάκια των μνημονευόμενων κατηγοριών, ανάλογα με τα τυπικά προσόντα αυτών, υπό τις οριζόμενες επιφυλάξεις.

δ. Παρατείνεται, για το οριζόμενο χρονικό διάστημα, η λειτουργία της συσταθείσας, στο Υπουργείο Εσωτερικών, Μονάδας Σύνταξης και Εφαρμογής Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης, επιπέδου αυτοτελούς Διεύθυνσης, η οποία διαρθρώνεται σε τέσσερα (4) Τμήματα.

ε. Παρατίθενται οι καταργούμενες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

(άρθρα 769 – 773)

B. Από τις προτεινόμενες διατάξεις προκαλούνται τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

I. Επί του κρατικού προϋπολογισμού

1. Ετήσια δαπάνη από τη διεύρυνση της σύνθεσης του Παρατηρητηρίου Οικονομικής Αυτοτέλειας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), το οποίο λειτουργεί στο Υπουργείο Εσωτερικών, με την προσθήκη δύο (2) επιπλέον μελών και δύο (2) επιπλέον γραμματέων και την ως εκ τούτου καταβολή αποζημίωσης σε αυτούς. **(άρθρα 534, 542 παρ.3)** Η εν λόγω δαπάνη, σύμφωνα με το αρμόδιο Υπουργείο, εκτιμάται στο ποσό των **5,6 χιλ. ευρώ**, περίπου.

2. Ετήσια δαπάνη από τη σύσταση:

α) είκοσι επτά (27) Μονάδων Εποπτείας στις Αυτοτελείς Υπηρεσίες Εποπτείας (Α.Υ.Ε.) ο.τ.α., επιπέδου Διεύθυνσης και την ως εκ τούτου κάλυψη των εξόδων λειτουργίας αυτών, συμπεριλαμβανομένου και του επιδόματος θέσης ευθύνης στους προϊσταμένους αυτών. **(άρθρο 660)** Το ύψος της δαπάνης από την καταβολή του εν λόγω επιδόματος ανέρχεται στο ποσό των **190 χιλ. ευρώ** περίπου,

β) δύο (2) Τμημάτων της Υπηρεσίας Γενικής Εποπτείας Νομιμότητας ο.τ.α. και την ως εκ τούτου κάλυψη των εξόδων λειτουργίας αυτών, συμπεριλαμβανομένου και του επιδόματος θέσης ευθύνης στους προϊσταμένους αυτών. **(άρθρο 660)** Το ύψος της δαπάνης από την καταβολή του επιδόματος

θέσης ευθύνης των προϊσταμένων αυτών ανέρχεται στο ποσό των **9 χιλ. ευρώ** περίπου,

γ) Ιδιαίτερου Γραφείου Γενικού Επόπτη, Ιδιαίτερου Γραφείου Επόπτη και Γραφείου Νομικής Υποστήριξης σε κάθε Α.Υ.Ε. ο.τ.α., και την ως εκ τούτου κάλυψη των εξόδων λειτουργίας αυτών. **(άρθρο 660)**

3. Ετήσια δαπάνη από τη σύσταση στο Υπουργείο Εσωτερικών:

α) διακοσίων πενήντα μίας (251) θέσεων μόνιμου προσωπικού για τη στελέχωση της Υπηρεσίας Γενικής Εποπτείας Νομιμότητας ο.τ.α.,

β) τεσσάρων (4) θέσεων συνεργατών για τη λειτουργία του Ιδιαίτερου Γραφείου του Γενικού Επόπτη,

γ) είκοσι οχτώ (28) θέσεων συνεργατών για τη λειτουργία των Ιδιαίτερων Γραφείων Εποπτών,

δ) επτά (7) θέσεων νομικών συμβούλων. **(άρθρο 673)**

Η ανωτέρω δαπάνη, η οποία εξαρτάται από πραγματικά περιστατικά, (κατηγορία υπαλλήλων, συνεργατών κ.λπ.) θα υλοποιηθεί κατά τον χρόνο πλήρωσης των ανωτέρω θέσεων, και σύμφωνα με το αρμόδιο Υπουργείο, στην περίπτωση που οι εν λόγω θέσεις καλυφθούν με νέους διορισμούς εκτιμάται στο ποσό των **17,5 χιλ. περίπου**, κατ' άτομο, για το προσωπικό της κατηγορίας ΠΕ και στο ποσό των **16,7 χιλ. ευρώ** περίπου, κατ' άτομο, για το προσωπικό της κατηγορίας ΤΕ. Η δαπάνη για τους νομικούς συμβούλους ανέρχεται, κατ' ανώτατο όριο, στο ποσό των **29 χιλ. ευρώ**, περίπου, κατ' άτομο.

4. Ετήσια δαπάνη από την αύξηση, κατά επτά (7), των οργανικών θέσεων του Υπουργείου Εσωτερικών για την κάλυψη αναγκών της Υπηρεσίας Γενικής Εποπτείας Νομιμότητας ο.τ.α. **(άρθρο 726)** Το ύψος της εν λόγω δαπάνης, η οποία θα υλοποιηθεί κατά τον χρόνο πλήρωσης των θέσεων, σύμφωνα με το αρμόδιο Υπουργείο, στην περίπτωση που οι εν λόγω θέσεις καλυφθούν με νέους διορισμούς, εκτιμάται στο ποσό των **126 χιλ. ευρώ** περίπου.

5. Ετήσια δαπάνη από την καταβολή των αποδοχών:

α) του Γενικού Επόπτη, ύψους **62 χιλ. ευρώ** περίπου,

β) των 7 Εποπτών, συνολικού ποσού **368 χιλ. ευρώ** περίπου. **(άρθρο 680)**

6. Ετήσια δαπάνη από την αντιμετώπιση του κόστους λειτουργίας (αναγκαία υλικοτεχνική υποδομή, γραμματειακή υποστήριξη κ.λπ.) της συνιστώμενης στο Υπουργείο Εσωτερικών Υπηρεσίας Γενικής Εποπτείας Νομιμότητας ο.τ.α. και των Αυτοτελών Υπηρεσιών Εποπτείας ο.τ.α., οι οποίες συστεγάζονται με τις υπηρεσίες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων της χώρας. **(άρθρο 662)** Η εν λόγω δαπάνη εξαρτάται από πραγματικά περιστατικά (αριθμός υπαλλήλων κ.λπ.) και, σύμφωνα με το αρμόδιο Υπουργείο, θα προσδιοριστεί με βάση τα απολογιστικά στοιχεία των προϋπολογισμών των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων.

7. Δαπάνη, σε βάρος του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων, από την ανάπτυξη και λειτουργία στο Υπουργείο Εσωτερικών πληροφοριακού συστήματος ελέγχου νομιμότητας των ο.τ.α. **(άρθρο 672 και 685 παρ. 3)** Το

ύψος της εν λόγω δαπάνης, σύμφωνα με στοιχεία του αρμόδιου Υπουργείου, ανέρχεται στο ποσό του **1,6 εκατ. ευρώ** περίπου, συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α.

8. Δαπάνη από την αντιμετώπιση του κόστους διενέργειας ανοικτού διαγωνισμού από το Α.Σ.Ε.Π. για την επιλογή του Γενικού Επόπτη και του Επόπτη και από την καταβολή αποζημίωσης στα μέλη της 5μελούς Επιτροπής Επιλογής. **(άρθρο 679 παρ. 1)** Το ύψος της εν λόγω δαπάνης εξαρτάται από πραγματικά περιστατικά και όσον αφορά στην καταβολή αποζημίωσης στα μέλη της Επιτροπής Επιλογής, κατά τον χρόνο διενέργειας του διαγωνισμού, ανέρχεται στο ποσό των **2 χιλ. ευρώ** περίπου μηνιαίως.

9. Δαπάνη από τη συνέχιση λειτουργίας, για το οριζόμενο χρονικό διάστημα, της Μονάδας Σύνταξης και Εφαρμογής Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης, επιπέδου Διεύθυνσης, και την ως εκ τούτου αντιμετώπιση των εν γένει λειτουργικών της εξόδων. **(άρθρο 772)** Το ύψος της εν λόγω δαπάνης, όσον αφορά στην καταβολή επιδόματος θέσης ευθύνης στον προϊστάμενο αυτής και στους τέσσερις (4) υπαλλήλους που ασκούν καθήκοντα προϊσταμένου Τμήματος, ανέρχεται στο συνολικό ποσό των **26 χιλ. ευρώ** περίπου.

10.α) Δαπάνη από την κάλυψη των εξόδων διεξαγωγής της διαδικασίας ηλεκτρονικής ψηφοφορίας στις αυτοδιοικητικές εκλογές και συγκεκριμένα από:

- τη σύσταση ειδικών εκλογικών τμημάτων για τη διεξαγωγή των αυτοδιοικητικών εκλογών με ηλεκτρονική ψήφο (προμήθεια ηλεκτρονικού εξοπλισμού), **(άρθρα 38 -40, 67)**

- τη δημιουργία, συντήρηση και λειτουργία ειδικής εφαρμογής για την εγγραφή σε ειδικούς εκλογικούς καταλόγους των εκλογέων που επιθυμούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα με ηλεκτρονική ψήφο, **(άρθρα 39 παρ.1 και 85 παρ.1)**

- την καταβολή αποζημίωσης στον Πρόεδρο και τα μέλη της εφορευτικής επιτροπής καθώς και της Ειδικής Επιτροπής Αξιολόγησης του Λογισμικού Ηλεκτρονικής Ψήφου, όπως επίσης και στους δικαστικούς υπαλλήλους και στους υπαλλήλους που τυχόν συνεπικουρούν το έργο των εν λόγω επιτροπών (γραμματείς κ.λπ.). **(άρθρο 66)** Η δαπάνη εκ της αιτίας αυτής υλοποιείται κατά τον χρόνο διεξαγωγής των αυτοδιοικητικών εκλογών και θα προσδιοριστεί με την έκδοση της προβλεπόμενης κανονιστικής πράξης. **(άρθρο 85 παρ.6)**

β) Δαπάνη από την ανάπτυξη και λειτουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας δημοπρασιών, μέσω της οποίας διενεργούνται δημοπρασίες για την εκποίηση και την εκμίσθωση ακινήτων των δήμων και περιφερειών. **(άρθρα 596, 597 παρ.5)**

11. Δαπάνη στην περίπτωση κάλυψης πρόσθετου κόστους για τη δημιουργία, λειτουργία και συντήρηση των ηλεκτρονικών εφαρμογών:

- υποβολής υποψηφιοτήτων για τα συμβούλια νέων
- υποβολής αιτήματος δημοτικού δημοψηφίσματος συμβουλευτικού χαρακτήρα.

Το ύψος της ανωτέρω δαπάνης εξαρτάται από πραγματικά περιστατικά και από την έκδοση των προβλεπόμενων κανονιστικών πράξεων. **(άρθρο 158, 173 παρ. 3 σε συνδυασμό με το άρθρο 182 παρ. 1 και 4)**

12. Ενδεχόμενη δαπάνη σε περίπτωση επιπλέον χρηματοδότησης των δήμων, πέραν της προβλεπόμενης εγγραφής των αντίστοιχων πιστώσεων στους προϋπολογισμούς αυτών, για τη διοργάνωση των δράσεων και πρωτοβουλιών των συμβουλίων νέων. **(άρθρο 156 παρ. 3 σε συνδυασμό με το άρθρο 182 παρ. 3)**

13. Απώλεια εσόδων από την απαλλαγή της αντιμισθίας, των εξόδων παράστασης και των αποζημιώσεων που καταβάλλονται στα μνημονεύόμενα αιρετά και μη αιρετά μέλη οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης από την υποχρέωση καταβολής ψηφιακού τέλους συναλλαγής (ν.5135/2024). **(άρθρο 301 παρ. 10)**

14. Απώλεια δημοσίων εσόδων από την απαλλαγή από το(ν):

α) ψηφιακό τέλος συναλλαγής και τον φόρο δωρεών κάθε σύμβασης δωρεάς, των σχετικών συμβάσεων προμήθειας αγαθών ή παροχής υπηρεσιών και των εκδοθέντων αναφορικά με αυτές παραστατικών, **(άρθρο 737 παρ. 7)**

β) Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) της παράδοσης αγαθών και της παροχής υπηρεσιών από υποκείμενο στον φόρο προμηθευτή προς δωρητή, ο οποίος τα χρησιμοποιεί στο πλαίσιο σύμβασης δωρεάς που συνάπτει με δήμο, περιφέρεια ή νομικό πρόσωπο αυτών, **(άρθρο 737 παρ. 8)**

γ) φόρο εισοδήματος των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης, στον βαθμό που δεν είναι ενταγμένες στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και των επιχορηγήσεων προς εταιρείες που συστήνονται για τον θεσμό «Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης». **(άρθρο 770 παρ. 2 και 3)**

Η ανωτέρω απώλεια εσόδων εξαρτάται από πραγματικά περιστατικά.

15. Ενδεχόμενη μείωση εσόδων από τη μείωση του προστίμου που επιβάλλεται:

α) στους χρηματοδότες των συνδυασμών και των υποψηφίων περιφερειακών και δημοτικών συμβούλων σε περίπτωση παράβασης των ορίων χρηματοδότησης, **(άρθρο 93 παρ.4)**

β) στους υποψήφιους κατά την προεκλογική περίοδο που παραβιάζουν τις προβλεπόμενες απαγορεύσεις σχετικά με τις εμφανίσεις τους στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. **(άρθρο 97 παρ.3α)**

16. Εξοικονόμηση δαπάνης από:

- τη δυνατότητα άσκησης του εκλογικού δικαιώματος για την ανάδειξη δημοτικών και περιφερειακών αρχών μέσω της λειτουργίας ηλεκτρονικής εφαρμογής στο Υπουργείο Εσωτερικών και την ως εκ τούτου μείωση των εκλογικών τμημάτων, του αριθμού των εκτυπωμένων ψηφοδελτίων κ.λπ., **(άρθρα 38-40)**

- τη μη διεξαγωγή επαναληπτικής εκλογικής διαδικασίας με την καθιέρωση της εναλλακτικής ψήφου. **(άρθρο 52)**

17. Αύξηση δημοσίων εσόδων από:

- τον επαναπροσδιορισμό του σχετικού παραβόλου που καταβάλλει, εφεξής, κάθε δημοτικός και περιφερειακός συνδυασμός, αντί κάθε δημοτικός και περιφερειακός σύμβουλος, κατά την υποβολή των υποψηφιοτήτων για την ανάδειξη των δημοτικών και περιφερειακών αρχών, **(άρθρο 47)**

- την είσπραξη του ηλεκτρονικού παραβόλου (ύψους 50 ευρώ), που κατατίθεται ανά προσβαλλόμενη πράξη ή παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας, για την υποβολή ειδικής διοικητικής προσφυγής. **(άρθρο 692 παρ. 3)**

18. Ενδεχόμενη αύξηση δημοσίων εσόδων από:

- την είσπραξη των προστίμων, που επιβάλλονται στους περιφερειακούς και δημοτικούς συνδυασμούς καθώς και στους δημοτικούς και περιφερειακούς συμβούλους που παραβιάζουν τις σχετικές διατάξεις για τα έσοδα και τις δαπάνες αυτών στις αυτοδιοικητικές εκλογές. **(άρθρα 90 παρ.8 και 91 παρ.6)**

- την είσπραξη των προστίμων, που επιβάλλονται για παραβάσεις σχετικά με την αφισοκόλληση, την ανάρτηση πανό και κάθε άλλου είδους υλικού προβολής, κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου. **(άρθρο 96 παρ.2)**

- τη μη έκπτωση από τις επιχειρηματικές δαπάνες της διαφημιζόμενης επιχείρησης, των δαπανών διαφήμισης, εφόσον η καταβολή των αναλογούντων τελών δεν πραγματοποιείται εμπρόθεσμα. **(άρθρο 770 παρ. 1)**

II. Επί του προϋπολογισμού των ο.τ.α. α' και β' βαθμού και λοιπών ν.π.δ.δ., (φορείς Γενικής Κυβέρνησης) κατά περίπτωση

1. Ετήσια δαπάνη του προϋπολογισμού των περιφερειών Αττικής και Νοτίου Αιγαίου από την αύξηση του αριθμού των μελών των περιφερειακών συμβουλίων αυτών (από 85 σε 101 και από 45 σε 51, αντίστοιχα) και την ως εκ τούτου καταβολή της προβλεπόμενης αποζημίωσης για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις των εν λόγω συμβουλίων. **(άρθρα 33 και 58)**. Η δαπάνη αυτή, σύμφωνα με στοιχεία του αρμόδιου Υπουργείου, όσον αφορά στην περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου ανέρχεται στο ποσό των **9,7 χιλ. ευρώ**, ενώ για την περιφέρεια Αττικής εκτιμάται στο ποσό των **25,9 χιλ. ευρώ**, περίπου.

2. Ετήσια δαπάνη του προϋπολογισμού των περιφερειών από την αύξηση του αριθμού των αντιπεριφερειάρχων (συνολικά κατά 4 άτομα) με βάση τον αριθμό των περιφερειακών ενοτήτων. **(άρθρο 111 και 295 σε συνδυασμό με το άρθρο 305 παρ.1)** Η εν λόγω δαπάνη θα καθοριστεί με την έκδοση της προβλεπόμενης κανονιστικής πράξης.

3. Ετήσια δαπάνη του προϋπολογισμού των αναπτυξιακών οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης από τη διατήρηση τυχόν προσωπικής διαφοράς που προκύπτει από την ένταξη του τακτικού προσωπικού των αναπτυξιακών οργανισμών στις διατάξεις του ν.4354/2015. **(άρθρο 291)**

4. Ετήσια δαπάνη του προϋπολογισμού των περιφερειών από τη σύσταση/πρόβλεψη θέσης μετακλητού ειδικού γραμματέα σε κάθε περιφέρεια (πέραν της Περιφέρειας Αττικής που ήδη υφίσταται η εν λόγω θέση) και την ως εκ τούτου κάλυψη του κόστους των αποδοχών αυτού σε ποσοστό 60% επί της αντιμισθίας του περιφερειάρχη και με δυνατότητα αναπροσαρμογής αυτών με την έκδοση της προβλεπόμενης κανονιστικής πράξης. **(άρθρο 302 παρ. 7 περ. β και παρ. 8 σε συνδυασμό με το άρθρο 305 παρ. 4)**

5. Ετήσια δαπάνη του προϋπολογισμού των δήμων από τον επανακαθορισμό των αποδοχών των γενικών γραμματέων αυτών (αυξάνονται στα 2/3 της αντιμισθίας του δημάρχου αντί του 65% που προβλέπεται σήμερα). **(άρθρο 302 παρ. 7 περ. α και παρ. 8 σε συνδυασμό με το άρθρο 305 παρ.4)**

6. Ετήσια δαπάνη του προϋπολογισμού των συνδέσμων των ο.τ.α. από την πρόβλεψη θέσης μετακλητού γενικού γραμματέα και την ως εκ τούτου κάλυψη του κόστους των αποδοχών αυτού σε ποσοστό επί της αντιμισθίας του δημάρχου ή του περιφερειάρχη, κατά περίπτωση, με δυνατότητα αναπροσαρμογής αυτών κατά την έκδοση της προβλεπόμενης κανονιστικής πράξης. **(άρθρο 302 παρ. 8 και 13 σε συνδυασμό με το άρθρο 305 παρ. 4)**

7. Ετήσια δαπάνη από τη σύσταση, σε κάθε δήμο και περιφέρεια, επιτροπής κρίσης καλλιτεχνικών έργων, η οποία υποκαθιστά το έργο των οργάνων διενέργειας των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων της παρ. 1 του άρθρου 221 του ν. 4412/2016. **(άρθρο 627)**

8. Ετήσια δαπάνη του προϋπολογισμού των δήμων, των περιφερειών και των νομικών προσώπων αυτών από την καταβολή διαφοράς αποδοχών στους συνεργάτες των δημάρχων, των περιφερειάρχων και των προέδρων των νομικών προσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης, λόγω επανακατάταξης αυτών στα οριζόμενα μισθολογικά κλιμάκια των μνημονευόμενων κατηγοριών. **(άρθρο 771)** Το ύψος της εν λόγω δαπάνης εξαρτάται από τον αριθμό και την κατηγορία των συνεργατών.

9. Ετήσια δαπάνη του προϋπολογισμού των δήμων και των νομικών προσώπων αυτών, από τη σύσταση:

- θέσεων τακτικού προσωπικού, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων, οργανικών θέσεων για τη στελέχωση των λειτουργούντων δημοτικών παιδικών, βρεφικών και βρεφονηπιακών σταθμών, **(άρθρο 759)**

- επιπλέον θέσεων τακτικού προσωπικού, κατηγορίας ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ, σε οποιαδήποτε υπηρεσιακή μονάδα τους, με σχέση εργασίας ι.δ.ο.χ., στους αναφερόμενους κλάδους και ειδικότητες. **(άρθρο 768)**

Η εν λόγω δαπάνη θα υλοποιηθεί κατά τον χρόνο πλήρωσης των θέσεων τακτικού προσωπικού που συστήνονται.

10. Δαπάνη του προϋπολογισμού των δήμων και των περιφερειών από την κάλυψη του πρόσθετου κόστους δημοσίευσης των αποφάσεων κανονιστικού

περιεχομένου δημοτικών και περιφερειακών συμβουλίων, καθώς και αποφάσεων που απορρέουν από το τεκμήριο καθημερινότητας, το ύψος της οποίας εξαρτάται από πραγματικά περιστατικά (αριθμός αποφάσεων, έκτασης κειμένου κ.λπ.). **(άρθρα 133, 134, 317 σε συνδυασμό με το άρθρο 310)**

11. Δαπάνη των δήμων από τη διενέργεια μεταφορών για μετακίνηση και άλλων ομάδων πολιτών / φορέων (φοιτητές, αθλητικοί και πολιτιστικοί σύλλογοι, κ.ά.) και την ως εκ τούτου κάλυψη του συνεπαγόμενου αυξημένου κόστους-μετακίνησης. **(άρθρο 347)**

12. Δαπάνη του προϋπολογισμού των δήμων από τη χορήγηση εφάπαξ χρηματικού βοηθήματος στις περιπτώσεις γέννησης τέκνου μόνιμων κατοίκων και δημοτών, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα. **(άρθρο 525 παρ.4)**

13. Δαπάνη του προϋπολογισμού των δήμων και των περιφερειών από τη διεύρυνση της δυνατότητας απευθείας μίσθωσης ακινήτων, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα. **(άρθρο 554)**

14. Δαπάνη του προϋπολογισμού των δήμων και των περιφερειών από την κάλυψη του κόστους:

α) χρήσης Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) για τις ανάγκες λειτουργίας τους, την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους και την επικοινωνία τους με φυσικά και νομικά πρόσωπα ή οντότητες, **(άρθρο 738)**

β) που προκύπτει από τη(ν):

- αύξηση των ποσοτήτων καυσίμων που καταναλώνονται από τα επιβατικά υπηρεσιακά αυτοκίνητα, τις μοτοσυκλέτες, τα ηλεκτροκίνητα ή υβριδικά οχήματα των δήμων και των περιφερειών, στις εκτός έδρας μετακινήσεις τους, **(άρθρο 746 παρ. 1)**

- εξαίρεση από τον περιορισμό της κατανάλωσης καυσίμων στις εκτός έδρας μετακινήσεις τους, των υπηρεσιακών οχημάτων των δημάρχων και των περιφερειάρχων, των υπηρεσιακών οχημάτων και μηχανημάτων των δήμων και των περιφερειών, καθώς και των λεωφορείων της δημοτικής συγκοινωνίας, **(άρθρο 746 παρ. 3)**

γ) εγκατάσταση συστήματος ή συσκευών παρακολούθησης και καταγραφής χιλιομέτρων στα ανωτέρω οχήματα, **(άρθρο 746 παρ. 5)**

δ) θέσπιση διαδικασιών συμμετοχής των κατοίκων στις υποθέσεις των ο.τ.α., μέσω διαβουλεύσεων, τοπικών δημοψηφισμάτων και αναφορών. **[άρθρο 755 (εσωτ. άρθρο 2)]**

15. Δαπάνη του προϋπολογισμού των δήμων και των νομικών προσώπων αυτών από την παράταση των συμβάσεων εργασίας ι.δ.ο.χ., ετησίως για διάρκεια έως δώδεκα (12) μηνών, έως το σχολικό έτος 2028 – 2029, σε δημοτικούς παιδικούς, βρεφικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς. **(άρθρο 767)**

Το ύψος της εν λόγω δαπάνης εξαρτάται από πραγματικά περιστατικά (αριθμός υπαλλήλων, χρονική διάρκεια παράτασης κ.λπ.).

16. Ενδεχόμενη ετήσια δαπάνη του προϋπολογισμού των περιφερειών από τη δυνατότητα αναπροσαρμογής των ανώτατων ποσοστών των αποδοχών των εκτελεστικών γραμματέων αυτών. **(άρθρο 302 παρ. 7 περ. β και παρ. 8 σε συνδυασμό με το άρθρο 305 παρ.4)**

17. Ενδεχόμενη ετήσια δαπάνη του προϋπολογισμού των δήμων και των περιφερειών από την κάλυψη του μισθολογικού κόστους του προσωπικού των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου τοπικής αυτοδιοίκησης, συμπεριλαμβανομένων των Δ.Ε.Υ.Α., καθώς και των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου τοπικής αυτοδιοίκησης, που δεν ανήκουν στους φορείς γενικής κυβέρνησης, σε περίπτωση που λύνονται και το πάσης φύσεως προσωπικό τους καθίσταται προσωπικό των οικείων δήμων και περιφερειών. **(άρθρα 208 εδάφιο γ, 257 παρ. 6 και 287)** Το ύψος της εν λόγω δαπάνης εξαρτάται από πραγματικά περιστατικά (αριθμός υπαλλήλων, ύψος αποδοχών κ.λπ.).

18. Ενδεχόμενη ετήσια δαπάνη του προϋπολογισμού των δήμων και των περιφερειών σε περίπτωση αύξησης του ύψους της αντιμισθίας, που λαμβάνουν τα δικαιούχα πρόσωπα **(άρθρα 295, 301 σε συνδυασμό με το άρθρο 305 παρ.1)** Το ύψος της εν λόγω δαπάνης εξαρτάται από πραγματικά περιστατικά και θα προσδιοριστεί κατά την έκδοση της προβλεπόμενης κανονιστικής πράξης.

19. Ενδεχόμενη ετήσια δαπάνη του προϋπολογισμού των δήμων και των περιφερειών από την τυχόν αύξηση του ύψους των εξόδων παράστασης που καταβάλλονται στα δικαιούχα πρόσωπα, τα οποία λαμβάνουν τη συγκεκριμένη παροχή αποκλειστικά για μια εκ των ιδιοτήτων που κατέχουν. **(άρθρα 296, 301 παρ. 1, 2 σε συνδυασμό με το άρθρο 305 παρ. 2 και 3)** Το ύψος της εν λόγω δαπάνης εξαρτάται από πραγματικά περιστατικά και θα προσδιοριστεί κατά την έκδοση της προβλεπόμενης κανονιστικής πράξης.

20. Ενδεχόμενη ετήσια δαπάνη του προϋπολογισμού των δήμων από τη δυνατότητα σύστασης επιτροπών αποφασιστικού χαρακτήρα των δημοτικών συμβουλίων και την καταβολή αποζημίωσης στα μέλη, λόγω της συμμετοχής τους στις συνεδριάσεις των επιτροπών αυτών. **(άρθρα 130, 299 παρ. 1 περ. γ)** Το ύψος της εν λόγω δαπάνης εξαρτάται από πραγματικά περιστατικά (αριθμός μελών, συνεδριάσεων κ.λπ.) και θα καθοριστεί με την προβλεπόμενη κανονιστική πράξη με ανώτατο όριο **30 ευρώ**, ανά συνεδρίαση.

21. Ενδεχόμενη ετήσια δαπάνη του προϋπολογισμού των αναπτυξιακών οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης από την κάλυψη του μισθολογικού κόστους του προσωπικού των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου τοπικής αυτοδιοίκησης, το οποίο καθίσταται αυτοδίκαια τακτικό προσωπικό αυτών, μετά την τυχόν μετατροπή/συγχώνευση των ανωτέρω νομικών προσώπων σε αυτούς. **(άρθρο 208)** Το ύψος της εν λόγω δαπάνης εξαρτάται από πραγματικά περιστατικά, θα καλυφθεί από τις πιστώσεις του κρατικού προϋπολογισμού και θα προσδιοριστεί κατά την επέλευση των ως άνω μετασχηματισμών.

22. Ενδεχόμενη ετήσια δαπάνη του προϋπολογισμού των δήμων, από την αύξηση του αριθμού των προβλεπόμενων θέσεων συνεργατών στον βαθμό πλήρωσης του ανώτατου αριθμού αυτών. **(άρθρο 303 παρ. 1 σε συνδυασμό με το άρθρο 771)** Σύμφωνα με στοιχεία του αρμόδιου Υπουργείου, το ύψος της εν λόγω δαπάνης εκτιμάται στο ποσό των **6,5 εκ. ευρώ** για τη σύσταση ογδόντα (80) επιπλέον θέσεων συνεργατών.

23. Ενδεχόμενη ετήσια δαπάνη του προϋπολογισμού των δήμων και των περιφερειών από την πρόβλεψη μιας (1) επιπλέον θέσης συνεργάτη για τη διευκόλυνση της άσκησης καθηκόντων αιρετών προσώπων με αναπηρία. **(άρθρο 303 παρ. 3 σε συνδυασμό με το άρθρο 771)** Το ύψος της εν λόγω δαπάνης εξαρτάται από πραγματικά περιστατικά.

24. Ενδεχόμενη δαπάνη του προϋπολογισμού των περιφερειών από:

- τη συμμετοχή τους στο κεφάλαιο υφιστάμενων δημοτικών επιχειρήσεων με ειδικό σκοπό τη λειτουργία ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού, μέσω εισφοράς περιουσιακών στοιχείων ή άλλης συμμετοχής, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα,
- την κατάρτιση οικονομικοτεχνικής μελέτης για τη συμμετοχή τους στις ανωτέρω επιχειρήσεις και
- τη δυνατότητα ετήσιας επιχορήγησης των εν λόγω επιχειρήσεων, κατά το ποσοστό συμμετοχής τους σε αυτές. **(άρθρο 281)** Το ύψος της ανωτέρω δαπάνης εξαρτάται από πραγματικά περιστατικά (ποσοστό συμμετοχής, ποσό επιχορήγησης κ.λπ.).

25. Ενδεχόμενη δαπάνη του προϋπολογισμού των περιφερειών από τη ρητή πρόβλεψη δυνατότητας κάλυψης της δαπάνης κηδείας περιφερειάρχων και όσων κατείχαν το αξίωμα αυτό. **(άρθρο 301 παρ. 9)**

26. Ενδεχόμενη δαπάνη του προϋπολογισμού των δήμων:

α) στις περιπτώσεις που εγγυηθούν δάνεια των Δ.Ε.Υ.Α. που δεν ανήκουν στους φορείς γενικής κυβέρνησης και οι τελευταίες δεν καταβάλουν τα τοκοχρεολύσια. **(άρθρο 268 παρ. 4 και 5)** Το ύψος της συγκεκριμένης δαπάνης εξαρτάται από πραγματικά περιστατικά και δεν δύναται να προσδιοριστεί.

β) στην περίπτωση επιχορήγησης, κατ' εξαίρεση, των οικείων Δ.Ε.Υ.Α που δεν ανήκουν στους φορείς γενικής κυβέρνησης, για τις οφειλές τους προς παρόχους ηλεκτρικής ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας διάθεσης, εντός του οριζόμενου χρονικού διαστήματος και κατά προτεραιότητα, μέρους της ως άνω επιχορήγησης για την εξόφληση των αντίστοιχων ληξιπρόθεσμων οφειλών των Δ.Ε.Υ.Α. που εντάσσονται στην Ε.ΥΔ.Α.Π. είτε στην Ε.Υ.Α.Θ. **(άρθρο 274 παρ.1 σε συνδυασμό με το άρθρο 286 παρ. 7)** και

γ) από τυχόν προσχώρησή τους, ως εγγυητές, σε συμβάσεις προμήθειας ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου των οικείων ως άνω Δ.Ε.Υ.Α., με αποτέλεσμα να ευθύνονται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον για οποιαδήποτε τυχόν οφειλή δημιουργηθεί από αυτές. **(άρθρο 274 παρ. 4)**

Το ύψος της εν λόγω δαπάνης εξαρτάται από πραγματικά περιστατικά.

27. Ενδεχόμενη δαπάνη των δήμων από την ανάληψη και άσκηση των αρμοδιοτήτων που απορρέουν από το τεκμήριο της καθημερινότητας και τη συνεπαγόμενη αντιμετώπιση του σχετικού κόστους. **(άρθρο 317)**

28. Ενδεχόμενη δαπάνη των δήμων και περιφερειών στην περίπτωση σύστασης:

- ειδικής υπηρεσίας, επιπέδου Τμήματος, για την αντιμετώπιση ειδικών υπηρεσιακών αναγκών καθώς και κοινής υπηρεσίας για την άσκηση συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων και την ως εκ τούτου αντιμετώπιση των εξόδων λειτουργίας αυτών, για το χρονικό διάστημα λειτουργίας τους, **(άρθρα 327, 328)**

- κοινής θέσης θεματικού διευθυντή και την ως εκ τούτου χορήγηση του επιδόματος θέσης ευθύνης. **(άρθρο 329)**

Η εν λόγω δαπάνη εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα (αριθμό συνιστώμενων υπηρεσιών και θέσεων, διάρκεια λειτουργίας κ.λπ.). Ενδεικτικά, η δαπάνη από τη χορήγηση των επιδομάτων θέσης ευθύνης επιπέδου Τμήματος και Διεύθυνσης, ανέρχεται κατ' άτομο, στο ποσό των **4,5 χιλ. ευρώ** και **7 χιλ. ευρώ**, περίπου, αντίστοιχα, ετησίως.

29. Ενδεχόμενη δαπάνη των δήμων και περιφερειών σε περίπτωση σύναψης:

- σύμβασης έργου με υπάλληλο άλλου δήμου ή περιφέρειας ή υπάλληλο των νομικών τους προσώπων και τη συνεπαγόμενη καταβολή αμοιβής σε αυτόν, **(άρθρο 330)**

- συμβάσεων με φορείς της κοινωνίας των πολιτών και την ενδεχόμενη καταβολή αμοιβής στον φορέα στον οποίο ανατίθενται δράσεις επικουρικού χαρακτήρα για τη λειτουργία μιας κοινωνικής δομής, **(άρθρο 332)**

Η ανωτέρω δαπάνη εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα (αριθμό και όρους συναπτομένων συμβάσεων κ.λπ.).

30. Ενδεχόμενη δαπάνη των δήμων από τον επανακαθορισμό των ορίων που προσδιορίζουν, ανά πληθυσμιακή κλάση, τον αριθμό του προσωπικού της δημοτικής αστυνομίας στον εκάστοτε δήμο και την ως εκ τούτου δυνατότητα πραγματοποίησης αυξημένων προσλήψεων δημοτικών αστυνομικών. Σημειώνεται ότι δεν προκαλείται επιπρόσθετη δαπάνη στον προϋπολογισμό της Γενικής Κυβέρνησης, καθόσον οι προσλήψεις των δημοτικών αστυνομικών εντάσσονται στον ετήσιο προγραμματισμό προσλήψεων του άρθρου 51 του ν. 4622/2019. **(άρθρο 357)**

31. Ενδεχόμενη δαπάνη του προϋπολογισμού των περιφερειών από την καταβολή αμοιβής σε εξωτερικούς συνεργάτες και λογιστικά γραφεία, στα οποία αναθέτουν τη διεξαγωγή των απαραίτητων εργασιών για την εφαρμογή του Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης, σε περίπτωση ανεπάρκειας του προσωπικού τους. **(άρθρο 379)**

32. Ενδεχόμενη δαπάνη του προϋπολογισμού των δήμων, στην περίπτωση χορήγησης βραβείων, χορηγιών και ενισχύσεων σε φυσικά και νομικά πρόσωπα, καθώς και σε οργανισμούς εντός των ορίων χωρικής αρμοδιότητάς τους, εφόσον

δεν είναι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, για τους μνημονευόμενους σκοπούς. **(άρθρο 527 παρ.1)**

33. Ενδεχόμενη δαπάνη του προϋπολογισμού των δήμων, των περιφερειών και των νομικών προσώπων αυτών σε περίπτωση:

α) καταβολής επιχορήγησης:

- και στις υπηρεσίες των πρωτοβάθμιων δομών, εφόσον δεν είναι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, για την κάλυψη των δαπανών καυσίμων των οχημάτων τους που μεταφέρουν ιατρονοσηλευτικό προσωπικό σε απομακρυσμένες περιοχές, **(άρθρο 528)**

- για την κάλυψη των δαπανών μίσθωσης ακινήτων για χρήση από τους δικαιούχους φορείς (υπηρεσίες πρωτοβάθμιων δομών υγείας στον βαθμό που αυτές δεν είναι Φορείς Γενικής Κυβέρνησης), **(άρθρο 528)**

β) παροχής δωρεάν σίτισης και καταλύματος διαμονής ή μηνιαίου χρηματικού επιδόματος προς τούτο και στους νεοδιοριστούς εκπαιδευτικούς για το οριζόμενο χρονικό διάστημα. **(άρθρο 529 παρ.1δ)**

34. Ενδεχόμενη δαπάνη των δήμων από:

- την ανάθεση στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.) των αναγκαίων εργασιών για τη μεταβίβαση, μεταγραφή και έκδοση ηλεκτρονικής ταυτότητας κτηρίου σχολικής περιουσίας των δήμων, κατόπιν σύναψης προγραμματικής σύμβασης μεταξύ του Υπουργείου Εσωτερικών, του Τ.Ε.Ε. και της Κ.Ε.Δ.Ε., **(άρθρο 598)**

- τη δυνατότητα των δήμων, περιφερειών και των νομικών τους προσώπων να ασφαλίζουν τα περιουσιακά τους στοιχεία, καθώς και την αστική τους ευθύνη εκ των δραστηριοτήτων που συντελούν στην εκπλήρωση των σκοπών τους, **(άρθρο 600)**

- τη δυνατότητα συμμετοχής και πιστωτικών ιδρυμάτων στις προγραμματικές συμβάσεις δήμων, περιφερειών και λοιπών φορέων. **(άρθρο 654)**

35. Ενδεχόμενη δαπάνη του προϋπολογισμού των δήμων, των περιφερειών και των νομικών προσώπων αυτών σε περίπτωση:

α) απόδοσης ποσού στον προσφεύγοντα ίσου με το ύψος του παραβόλου που καταβλήθηκε, σε περίπτωση που η ασκηθείσα ειδική διοικητική προσφυγή γίνει δεκτή από τον Επόπτη, **(άρθρο 692 παρ. 3)**

β) αναδοχής των σχετικών συμβολαιογραφικών εξόδων που βαρύνουν τον δωρητή ακινήτου. **(άρθρο 737 παρ. 4)**

36. Ενδεχόμενη πρόσθετη δαπάνη του προϋπολογισμού των δήμων και των περιφερειών, σε περίπτωση καθορισμού επιπλέον αμοιβής ωριαίας απασχόλησης των πληρεξούσιων δικηγόρων που διορίζονται από αυτούς. **(άρθρο 730)** Το ύψος της εν λόγω δαπάνης εξαρτάται από πραγματικά περιστατικά.

37. Ενδεχόμενη δαπάνη / απώλεια εσόδων του προϋπολογισμού των δήμων και των νομικών προσώπων αυτών, από τη δωρεάν παραχώρηση χώρων για τη

στέγαση υπηρεσιών πιστωτικών ιδρυμάτων και παρόχων ταχυδρομικών υπηρεσιών, καθώς και από την κάλυψη τυχόν δαπανών λειτουργίας αυτών. **(άρθρο 734)** Το ύψος της εν λόγω δαπάνης / απώλειας εσόδων εξαρτάται από πραγματικά περιστατικά (παραχώρηση χώρων, χρόνος χρήσης αυτών, λειτουργικές δαπάνες που προκύπτουν από τη χρήση κ.λπ.).

38. Ενδεχόμενη μείωση εσόδων των δήμων λόγω της εισαγωγής ανώτατων ορίων σε κάποιους από τους συντελεστές του ενιαίου τέλους καθαριότητας – φωτισμού (Τ.Κ.Φ.). **(άρθρο 389 παρ.1)**

39. Ενδεχόμενη απώλεια εσόδων των δήμων και των περιφερειών λόγω της μείωσης ή διαγραφής των τόκων και προσαυξήσεων εκπρόθεσμης καταβολής και των προστίμων καθώς και της διαγραφής ποσοστού της κύριας οφειλής, για τους δικαιούχους του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος, σε περίπτωση λήψης σχετικής απόφασης από τα αρμόδια όργανα. **(άρθρο 513 παρ.4)**

40. Εξοικονόμηση ετήσιας δαπάνης του προϋπολογισμού των Δ.Ε.Υ.Α. που ανήκουν στους φορείς γενικής κυβέρνησης, από τον επαναπροσδιορισμό των αποδοχών των Γενικών Διευθυντών αυτών με τη δυνατότητα επιλογής των απολαβών που αντιστοιχούν στο ογδόντα τοις εκατό (80%) της αντιμισθίας του δημάρχου του μεγαλύτερου σε πληθυσμό δήμου που συμμετέχει στη Δ.Ε.Υ.Α. ή των απολαβών του προϊσταμένου διεύθυνσης σύμφωνα με τον ν. 4354/2015 (Α' 176) προσαυξημένων κατά πέντε τοις εκατό (5%).(Κατά τα ισχύοντα, οι απολαβές αυτών αντιστοιχούν στο ύψος της αντιμισθίας του Δημάρχου). **(άρθρο 256 παρ. 6)** Το ύψος της εν λόγω εξοικονόμησης εξαρτάται από πραγματικά περιστατικά και θα προσδιοριστεί κατά την επιλογή των δυο προτεινόμενων αμοιβών.

41. Εξοικονόμηση ετήσιας δαπάνης του προϋπολογισμού των Φο.Δ.Σ.Α. από τον ενιαίο καθορισμό των εξόδων παράστασης του προέδρου και του αντιπροέδρου αυτών, σε ποσοστό 70% της αντιμισθίας του δημάρχου του μεγαλύτερου σε πληθυσμό συμμετέχοντος δήμου (αντί των καταβολών που προβλέπονται στις ισχύουσες διατάξεις, κατ' άρθρο 235 παρ. 6 του ν. 4555/2018). **(άρθρο 296 παρ. 3)**

42. Εξοικονόμηση ετήσιας δαπάνης του προϋπολογισμού των δήμων από τη μείωση του αριθμού των αντιδημάρχων (κατά 44 άτομα, σύμφωνα με στοιχεία του αρμόδιου Υπουργείου), το ύψος της οποίας καθορίζεται από πραγματικά γεγονότα. **(άρθρα 110 και 295 σε συνδυασμό με το άρθρο 305 παρ.1)**

43. Εξοικονόμηση ετήσιας δαπάνης του προϋπολογισμού των δήμων και των περιφερειών από τον μετασχηματισμό των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου (ν.π.ι.δ.) τοπικής αυτοδιοίκησης σε αναπτυξιακούς οργανισμούς ή τη συγχώνευσή τους σε υφιστάμενους ή τη λύση των ανωτέρω ν.π.ι.δ., καθώς θα μειωθεί το πλήθος των ν.π.ι.δ. και συνακόλουθα το κόστος λειτουργίας αυτών (αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου, αμοιβές και άλλα κόστη διοικητικών

συμβουλίων, λειτουργικά πάγια κόστη, κ.λπ.), στο οποίο οι δήμοι και οι περιφέρειες μετείχαν κατά το ποσοστό συμμετοχής τους. **(άρθρο 207)**

44. Εξοικονόμηση ετήσιας δαπάνης του προϋπολογισμού των δήμων από τον περιορισμό του αριθμού των αποζημιούμενων συνεδριάσεων του δημοτικού συμβουλίου (από 4 σε 2 συνεδριάσεις μηνιαίως), καθώς και από τον καθορισμό ανώτατων ποσών αποζημίωσης που καταβάλλονται ανά συνεδρίαση στους προέδρους συμβουλίων δημοτικών κοινοτήτων και στους εκπροσώπους δημοτικών κοινοτήτων. **(άρθρο 299 παρ. 1 περ. α' και β')**

45. Εξοικονόμηση ετήσιας δαπάνης του προϋπολογισμού των περιφερειών από τη μείωση του αριθμού των προβλεπόμενων θέσεων συνεργατών περιφερειάρχη κατά 20 άτομα, σε σχέση με το ισχύον καθεστώς, καθώς και από την αναπροσαρμογή των μισθολογικών κλιμακίων αυτών. **(άρθρο 303 παρ. 2 σε συνδυασμό με το άρθρο 771)** Σύμφωνα με τα στοιχεία του αρμόδιου Υπουργείου, το ύψος της εξοικονόμησης εκτιμάται στο ποσό των **703,8 χιλ. ευρώ.**

46. Εξοικονόμηση δαπάνης του προϋπολογισμού των δήμων από τη διεξαγωγή εφεξής, του δημοτικού δημοψηφίσματος συμβουλευτικού χαρακτήρα, με ηλεκτρονική ψηφοφορία. **(άρθρα 178 και 179)**

47. Εξοικονόμηση δαπάνης των δήμων και περιφερειών από την άρση της δυνατότητας σύστασης θέσεων προσωπικού ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, για την κάλυψη των αναγκών των συμβάσεων διαδημοτικής ή διαβαθμιδικής συνεργασίας. **(άρθρο 331)**

48. Εξοικονόμηση δαπάνης των δήμων λόγω:

- της κατάργησης της πρόβλεψης για χορήγηση κατ' αποκοπή αποζημίωσης στους δημοτικούς υπαλλήλους της επιτροπής που διενεργεί επιτόπιους ελέγχους στις βοσκήσιμες γαίες, **(άρθρο 427)**
- της μείωσης και για αυτούς των συμβολαιογραφικών δικαιωμάτων στις συμβάσεις συνομολόγησης δανείων. **(άρθρο 445 παρ.2)**

49. Εξοικονόμηση δαπάνης των δήμων και των περιφερειών λόγω της χρήσης Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας όσον αφορά στη(ν):

- είσπραξη των τελών και στις υποθέσεις προσφυγής οφειλετών για συμβιβαστική επίλυση αμφισβητήσεων σχετικά με τις οφειλές τους, **(άρθρα 388-430 και 433 παρ.4)**
- δημιουργία, έκδοση, διαβίβαση, διακίνηση, κοινοποίηση, επίδοση και τήρηση ηλεκτρονικών αρχείων και εγγράφων από τους δήμους και τις περιφέρειες. **(άρθρα 451, 456, 457, 499)**

50. Εξοικονόμηση δαπάνης από τη ρητή επιβολή όρου, σε κάθε διακήρυξη της δημοτικής ή περιφερειακής επιτροπής, ότι οι δαπάνες δημοσίευσής της βαρύνουν τον εκάστοτε τελικό πλειοδότη ή μειοδότη, κατά περίπτωση. **(άρθρα 588, 592)**

51. Εξοικονόμηση δαπάνης των δήμων και των περιφερειών από την επίδοση ή κοινοποίηση, με ηλεκτρονικά μέσα, των διοικητικών πράξεων, των αποφάσεων και των κάθε είδους εγγράφων που εκδίδονται από αυτούς. **(άρθρο 740)** Το ύψος της εν λόγω εξοικονόμησης εξαρτάται από πραγματικά περιστατικά.

52. Ενδεχόμενη εξοικονόμηση πόρων των ορεινών και νησιωτικών δήμων από την ανάληψη από τη μνημονεύομενη αυτοτελή υπηρεσία της Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε ρόλου Κεντρικής Αρχής Αγορών (Κ.Α.Α) για λογαριασμό τους και την ως εκ τούτου δυνητική προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών από αυτούς, υπό ευνοϊκότερους όρους (χαμηλότερη τιμή, καλύτερη ποιότητα κ.λπ.). **(άρθρο 340, παρ. 2)**

53. Ενδεχόμενη εξοικονόμηση δαπάνης από τη δημοσίευση απόφασης κήρυξης απαλλοτρίωσης και σύστασης δουλείας, με φροντίδα του οικείου δήμου ή της οικείας περιφέρειας, σε μία (1) εφημερίδα της πρωτεύουσας της περιφερειακής ενότητας, όπου βρίσκεται η απαλλοτριωτέα έκταση ή το μεγαλύτερο τμήμα της, αντί δημοσίευσης σε δύο (2) εβδομαδιαίες ή δεκαπενθήμερες εφημερίδες, σε περίπτωση, που δεν εκδίδεται μία (1) ημερήσια εφημερίδα στον νομό, όπως ισχύει. **(άρθρο 644)**

54. Αύξηση εσόδων από την επιβολή του προστίμου επί των εκτός ρύθμισης ληξιπρόθεσμων οφειλών των καταναλωτών, το οποίο εισπράττεται από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, κατόπιν παρακράτησης ποσοστού επί της συνολικής οφειλής, ως δαπάνη βεβαίωσης και είσπραξης. **(άρθρο 271 παρ. 2-4)**

55. Αύξηση εσόδων των δήμων από την είσπραξη μεγαλύτερων ποσών λόγω:

- της εισαγωγής μειωμένου συντελεστή σε κατηγορίες ακινήτων και εγκαταστάσεων, οι οποίες δεν είχαν υποχρέωση καταβολής Τ.Κ.Φ. μέχρι τώρα, **(άρθρο 389 παρ.6)**

- της διεύρυνσης των φορέων που υπόκεινται στο Τέλος Τοπικής Ανάπτυξης (Τ.Τ.Α.), **(άρθρο 392 παρ.2)**

- της αυξημένης χρηματικής ποινής που επιβάλλεται στους παραβάτες των ρυθμίσεων περί διαδικασίας είσπραξης του τέλους εμπορίας πόσιμων υδάτων, **(άρθρο 415 παρ.2)**

- του επανακαθορισμού των κατηγοριών του συντελεστή του τέλους διαφήμισης και του τρόπου υπολογισμού αυτού, **(άρθρο 417)**

- της καταβολής από τις επιχειρήσεις διοργάνωσης εκθέσεων επιπλέον ποσοστού επί των ακαθαρίστων εσόδων τους για τη συμμετοχή τους στη διενέργεια διαφήμισης. **(άρθρο 418)**

56. Αύξηση εσόδων των περιφερειών από την είσπραξη των μνημονευόμενων τελών (απαλλοτρίωσης, χρήσης κτημάτων, έργων ή υπηρεσιών κ.λπ.), λόγω αναλογικής εφαρμογής και σε αυτές των σχετικών διατάξεων για τους δήμους. **(άρθρα 428-430)**

57. Αύξηση εσόδων των δήμων και των περιφερειών από την είσπραξη μεγαλύτερων ποσών λόγω του επανακαθορισμού περιοριστικά των φορέων που απαλλάσσονται από κάθε δημοτικό ή περιφερειακό τέλος και εισφορά και της εφαρμογής της εν λόγω ρύθμισης εφεξής και στις περιφέρειες. **(άρθρο 431)**

58. Ενδεχόμενη αύξηση εσόδων του προϋπολογισμού των δήμων, από τον ορισμό παραβόλου, ύψους έως 2.000 ευρώ, το οποίο κατατίθεται για την ενεργοποίηση της διαδικασίας συλλογής υπογραφών για τη διεξαγωγή του δημοτικού δημοψηφίσματος συμβουλευτικού χαρακτήρα, το οποίο δεν επιστρέφεται στην περίπτωση που δεν συγκεντρωθεί ο προβλεπόμενος αριθμός υπογραφών. **(άρθρο 173 σε συνδυασμό με το άρθρο 182 παρ. 4)**

59. Ενδεχόμενη αύξηση εσόδων του προϋπολογισμού των Δ.Ε.Υ.Α. από τη δυνητική επιβολή πρόσθετου ειδικού τέλους για τη μελέτη, κατασκευή και επέκταση έργων ύδρευσης και αποχέτευσης, σε ποσοστό 100% (από 80% που ισχύει σήμερα κατ' άρθρο 11 του ν. 1069/1980) επί του καταναλισκόμενου ύδατος. **(άρθρο 262 παρ. 1)**

60. Ενδεχόμενη αύξηση εσόδων των δήμων από:

- την είσπραξη χρηματικού προστίμου, που επιβάλλεται σε περίπτωση μη υποβολής ή υποβολής ανακριβούς συμπληρωματικής δήλωσης λόγω αύξησης ή μείωσης της επιφάνειας που υπόκειται στον Τ.Κ.Φ., **(άρθρο 391 παρ.2)**
- τον καθορισμό εκ νέου των συντελεστών του Τ.Τ.Α. καθώς και από τη δυνατότητα, κατ' εξαίρεση, περαιτέρω αύξησης του ανωτέρω συντελεστή στις οριζόμενες περιπτώσεις. **(άρθρο 393 παρ.1)**

61. Ενδεχόμενη αύξηση εσόδων από τη σύναψη προγραμματικής σύμβασης δήμων, περιφερειών και λοιπών φορέων με το Υπουργείο Πολιτισμού με αντικείμενο έργα, προγράμματα και υπηρεσίες πολιτιστικού χαρακτήρα και την επιβολή «Πολιτιστικού Τέλους», για τη χρηματοδότηση έργων, εργασιών, προγραμμάτων και υπηρεσιών της προγραμματικής σύμβασης. **(άρθρο 648)**

62. Ενδεχόμενη επίσπευση είσπραξης εσόδων των δήμων από τον καθορισμό ρητά απόδοσης σε αυτούς χρηματικών προκαταβολών έως το οριζόμενο ανώτατο ποσοστό έναντι των ποσών από τις εισπράξεις του Τ.Κ.Φ. **(άρθρο 390 παρ.1δ)**

63. Χρονική υστέρηση είσπραξης εσόδων του προϋπολογισμού των Δ.Ε.Υ.Α. από τις παρεχόμενες διευκολύνσεις τμηματικής καταβολής των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς αυτές. **(άρθρο 272)**

64. Χρονική υστέρηση είσπραξης εσόδων από την πρόβλεψη ευνοϊκότερων όρων απευθείας εκποίησης δημοτικών οικοπέδων σε οικονομικά αδύνατους δημότες που στερούνται πρώτης κατοικίας. **(άρθρο 573)**

65. Ενδεχόμενη χρονική υστέρηση είσπραξης ή και απώλεια εσόδων των δήμων και των περιφερειών στην περίπτωση συμβιβαστικής επίλυσης διαφορών

με τους οφειλέτες τους και την κατά συνέπεια αναστολή καταβολής ποσοστού του αμφισβητούμενου ποσού ή και μη καταβολή αυτού σε περίπτωση ευνοϊκής για τον οφειλέτη δικαστικής απόφασης. **(άρθρο 456)**

66. Ενδεχόμενη χρονική υστέρηση είσπραξης εσόδων των δήμων και των περιφερειών λόγω της αύξησης του αριθμού των δόσεων με τις οποίες μπορούν οι οφειλέτες να καταβάλλουν κάθε είδους βεβαιωμένες οφειλές τους. **(άρθρο 513 παρ.1)**

III. Επί του κρατικού προϋπολογισμού και επί του προϋπολογισμού λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, κατά περίπτωση

1. Δαπάνη του προϋπολογισμού της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε.) από τη συγκρότηση Κεντρικής Δομής Υποστήριξης ως αυτοτελούς υπηρεσίας της Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε. και την ως εκ τούτου κάλυψη των σχετικών λειτουργικών εξόδων. **(άρθρο 340, παρ. 2)** Σύμφωνα με τα στοιχεία του αρμόδιου Υπουργείου, η σχετική δαπάνη εκτιμάται κατ' ανώτατο όριο στο ποσό των **200 χιλ. ευρώ**, σε ετήσια βάση και χρηματοδοτείται από τους Κ.Α.Π. των ορεινών και νησιωτικών δήμων που υποστηρίζονται από την Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε..

2. Δαπάνη του προϋπολογισμού του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.) από την πρόβλεψη ότι αναγνωρίζονται ως πλήρεις για όλες τις συνέπειες, οι θητείες των αυτοδιοικητικών αρχών που εγκαταστάθηκαν για τις μνημονευόμενες αυτοδιοικητικές περιόδους και την ως εκ τούτου αναγνώριση πλασματικού χρόνου στη χορήγηση συντάξεων στα εν λόγω αιρετά όργανα. **(άρθρο 86 παρ.3)**

3. Απώλεια δημοσίων εσόδων και εσόδων ασφαλιστικών φορέων, δήμων, περιφερειών και νομικών προσώπων αυτών, κατά περίπτωση, λόγω της απαλλαγής των χρηματικών επιχορηγήσεων και βοηθημάτων που παρέχουν οι δήμοι στους οριζόμενους δικαιούχους - δημότες λόγω γέννησης τέκνου, από φόρους, κρατήσεις και λοιπές μνημονευόμενες επιβαρύνσεις. **(άρθρο 525 παρ.5)**

4. Ενδεχόμενη αύξηση εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.), του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.) και του Μετοχικού Ταμείου Στρατού (Μ.Τ.Σ.) από την είσπραξη των χρηματικών ποινών που επιβάλλονται σε όποιον αποκτά παράνομα πρόσβαση στην ειδική εφαρμογή της ηλεκτρονικής ψήφου του Υπουργείου Εσωτερικών για την αυθεντικοποίηση εκλογέα, με σκοπό την κακόβουλη χρήση αυτής. **(άρθρο 39 παρ.6)**

Το ύψος των προαναφερόμενων οικονομικών αποτελεσμάτων, εξαρτάται από πραγματικά περιστατικά και από την έκδοση των προβλεπόμενων κανονιστικών πράξεων.

Από την εφαρμογή των άρθρων **203, 204, 206, 207, 227 παρ. 1 περ. α, 286 παρ. 10, 287, 334, 335, 338, 339, 340, παρ.1, 341 και 361, 438, 445 παρ.2, 446 παρ.8, 542 παρ.11, 557, 561** επέρχεται ουδέτερο δημοσιονομικό αποτέλεσμα, σε επίπεδο φορέων Γενικής Κυβέρνησης.

Αθήνα, 10 Ιουνίου 2026

Η Γενική Διευθύντρια

Ιουλία Γ. Αρμάγου